

H 99-8

104

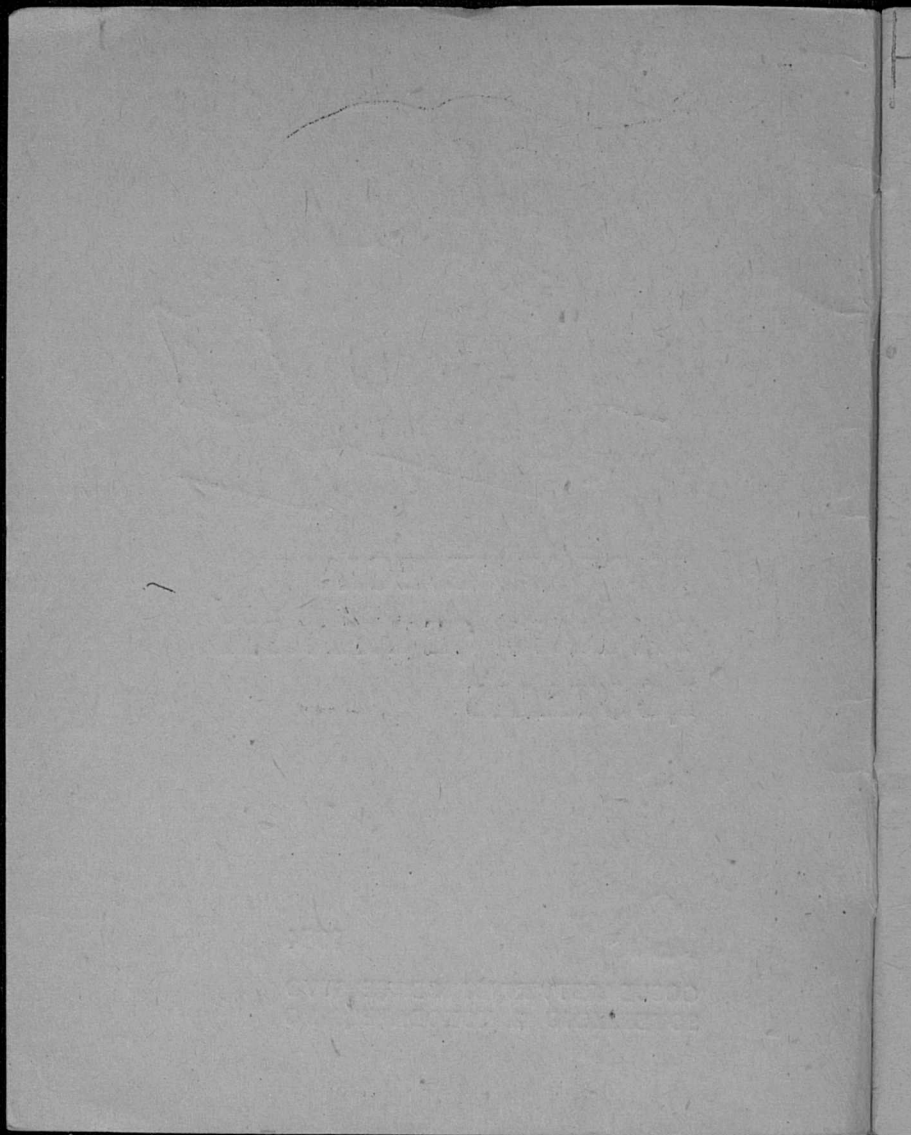

**GƏRDARMEJECJASLƏ
DA NAJƏ ŞEMJAJASLƏ
LƏGOTAJAS**

1934

**GOSUDARSTVENNƏJ IZDAŤELSTVO
SOVETSKOJƏ ZAKONODAŤELSTVO**

Коми-3

1-338

N. VINOGRADOV, E. JURKOVSKIJ, P. SЪСКOV.

GƏRDARMEJECJASLB
DA NAJƏ ŞEMJAJASLB
ЉGOTAJAS

Г.П.Б. в ЛНГР

Ц. 1934 г.

Арт. № 727

GOSUDARSTVENNƏJ IZDAŤELSTVO
SOVETSKOJE ZAKONODAŤELSTVO

1934

Tajə ŋigaas kokŋia gəgərvoanaa glzšə ku-
 eəm lgotajas ŋetčəššəŋ prizvŋikl̄, krasnoarme-
 jec̄l̄ da najə ŋemjajasl̄ (uz kuza, vizmu ov̄məs
 kuza, nalogjas da svorjas kuza, zdravooxraŋeŋŋə
 kuza da s. v.).

Ŋigaas loə vur praktičeskəj tujd̄šəŋ səvetja-
 šŋŋ, predprijat̄jasŋŋ, uc̄rezdenŋəjasŋŋ da kol-
 hozjasŋŋ izal̄šjasl̄.

Редактор Поквасев. Техн. ред. А. Н. Уразова.
 3 квартал 1934 г. № 16. Сн-4. Сдано в производство 28/II-34.
 Подписано к печати 16/IX-34. 2 п. л. 1,9 автор. л. 62×94/32.
 В 1 бум. листе. 84224 зн. Уполн. Главлита В-52869.
 Тираж 2250. Заказ № 2244.

17 ф-ка нац. книги ОГИЗа РСФСР треста „Полиграфкнига“
 Москва, Щлюзовая наб., д. 10.

VOЗКЪV

„Zakonъs neъzъda kezъstэм, sәvet-skәj pәradokәs neuna toркъstэм em-nin seeэм kolast, kodән pьrъstэм-pьr pә-zujtсәnъ uzalъsјaslән vragјas“.

V. I. LENIN.

Stavmuvъsa raboсәј klasslән vozdјasъs, Lenin da Stalin, aslanъs ѕornijasъn una pәv indъvlisnъ revolucionnәј zakonnoštъs zev vъd kolanlunсә proleta-riat diktatura jonmәdan uzъn.

Partija XVI sjezd vъlн Stalin jort aslas dokladъn indъlis revolucionnәј zakonnoštъs kolanlunсә tajә kadъn, a CK da CKK janvarса plenum vъlн torјән indъlis, mъј socialističeskәј (oveestvennәј sobstvennoštәs vizan zakon „әnja kadә em revolucionnәј zakonnoštlән poduv (osnova)“.

Armijaъn sluzitъsјasъ, vojennoobјazannәјjasъ da najә ѕemјajasъ lgotajas ѕetәм kuza pravitelstvoән lәšәdәм zakonјaslән zev vъd političeskәј tәdсәn-lunъs mijan armijaъ da uzalъs jәzъ.

Vъd komaңdirъ da krasnoarmejeclъ kolә tәdnъ, mъј seki, kor sija perјә-voštә (ovladevajtә) aslъs vo-jennәј uzlъs tеchnika, mestavъsa vlašt tәzdbъsә sija ѕemja vәsna da vizәdә ѕvәrса, medъm tajә ѕemјalъ vәli ѕetәma zakonән lәšәdәм stav lgotajasъs.

Mijan armija pьkәs voksaңs i teссәm voksa-ңъs internacionalnәј. Setсә pьrәnъ mijan stranaъn olъs una aѕsorņa jәzlән vuzъk riјanъs.

Posņi nacionalnoštjasľ da i asvələbš i vřt vojen-
nəj sluzva nuəm kuza zakonəs oləmə pərtəm mogbš,
armijaə munbšjasľ, kolə tədň armijaəň sluzitbšjas-
ľbš řemjajasňbšə ovespeřivajtəm jľbš zakonjassə.
Tədň sьvьlə, medьm kuzň koršň da dorjňň
asšbd pravajastə. Tajə brosurabš i puktə mogəň təd-
mədnə asšornja uzalbš jəzəs vojennəj sluzaseəjjasľ
lgotajas kuza zakonjasən.

РККА да Flotlən

vojennəj prokuror — Orlovskij.

6/VI-33 vo

LƏŞƏDBŞJASSAN (SOSTAVİTELJASSAN)

Proletarskəj gosudarstvoəs əruzijəən dorjəm poçotnəj mog şetçə səmьn uzalьş jəzlь. Partija da səvetskəj gosudarstvo jona təzdbşəнь krasnoarmejecjas da najə şemjajas vəsna. Tamogьş ləşədəma torja zakonjas krasnoarmejecjaslь da najə şemjajaslь lgotajas şetəm jьlьş.

Kapitalişticeskəj armijajas saldatjasnьsə kuttəнь povzədləmən, pemydlunьn vizəmən da nacionalnəj da olaşsamjas torjaləmjəsən pəzujtçəmən.

Krasnəj armijalən çorьd disiplinəbs kutşə bojecjas klassəvəj vezərtəsən, vьd uzalьşəs proletarskəj armija mogjasən tədmədəmən da səvəsna vьdlunja təzdbşəmən. Tajə knigaьslən mogьş — şetnь prizьvniklь, krasnoarmejeclь da torja-ñin najə şemjajaslь aslanьş şorñia kvv vьlьn kokñьda lьddьşşan otsəg lgotajas jьlьş. Tajə knizkaas şetçəнь sroçnəj sluzba vьvsa krasnoarmejecjaslь, içət (mladsij) naçsostavlь da najə şemjajaslь lgotajas şetəm jьlьş medkolan indədjas.

Vьd jukəньn gizşə torja tema, kən petkədlьşşəнь səmьn əti şikasa lgotajas.

Tajə knigaьş siz-zə vermas lonь otsəgən mestavьvsa səvetjasьn, ispolkomjasьn, uçrezdenñəjasьn da predprijatťəjasьn uzalьşjaslь.

VOJENNĀJ SLUZBA NUĒDĀM JĪLĪŠ OVĒĀJ ŠVEDEŅŅĀS

Медьм узальš жэзэс велэднѣ војеннэј узэ да теѣнѣ (укомплектуютнѣ) Рабоѣ-Креѣтанскэј Гэрд армија лэшэдэма вѣд узальš музѣиналь ов-жазателнэј војеннэј слузба.

Овжазателнэј војеннэј слузба теѣсьшэ до-призѣвнэј подготовкаѣш, дејствителнэј војеннэј слузбаѣш да запасѣн сулалэмѣш.

Дејствителнэј војеннэј слузба вѣлѣн сулальš жэз сушэнь војеннослузасэјжасэн, а допризѣвнэј подготовка муњшјас да запасѣн сулальšјас сушэнь војенноовжазаннэјжасэн.

Допризѣвнэј подготовка вѣлэ боѣтсэнь узальš музѣинајас 19 арэс тѣрэм мѣшті. Допризѣвнэј подготовкаѣ рѣрэ уѣевнэј сворјас прэјдитэм, коди кѣсшэ кѣк тэлѣсьшэ ѣе дѣрѣк.

21 арэс тѣрэм мѣшті узальš музѣинајас боѣтсэнь (призѣвajtсэнь) дејствителнэј војеннэј слузба вѣлэ. Дејствителнэј војеннэј слузба нуэдѣсьшэ ливэ Краснэј армија (флот) кадрэвэј составѣн, ливэ везлашана состав мѣставѣвса ѣастјасѣн (в переменном составе территориальных частей) ливэ вит во ѣэз вѣневојскэвэј пэрадокэн.

Краснэј армија кадрэвэј составэ боѣтэм жэз

помыв (srocnėj) sluzitěnъ kыk vočaz voj-
skəvėj čaštjasъn, a flotъn 3—4 vo, tavərnъ
lezъbъššənъ kuz sroka otpuskə; vezlašana so tav
mestavъvsa čaštjasъn sulalbъšjasəs pervojjə vo
sluzitigən voštłənъ kujim təlъš kezłə velədčьnъ,
a sešša vərja 4 vo čəznas prəjditěnъ svorjas;
vnevojskovikjas dejstvitelnej vojennėj sluzbasə
nuədənъ səmnъ ucevnej svorjas pьr.

26 arəs mьštī srocnėj sluzbasa radəvėj da
posnī načsostav piбъ stav vojennėj sluzasejjas
lezšənъ zapasə, kən sulalənъ 40 arəs tьrtəz.

Kuz sroka otpuskьn da zapasъn sulalbъšjasəs
korlьvlənъ ucevnej svorjas vlə.

RKKA sostavə pьrənъ SSSR-sa konvojnėj
vojskajas da OGPU-lən vojskajasьs, a sьvəsnə
tajə vojskajasa krasnoarmejecjasьs da nalən šem-
jajasnъs pəlzujtčənъ ətkod pravajasən da lgotə-
jasən RKKA-sa stav vojennėj sluzasejjaskəd.

II GLAVA

LGOTAJAS ŠETAN PƏRADOK DA NORAŠAN PƏRADOK OBCƏJ ŠVEDENŅƏJAS

Kņizkaьn indəm lgotajas šetčьššənъ srocnėj
sluzba vьvsa krasnoarmejecjasь, posnī načsostav-
lavь, vojennėj skolaьn velədčьs kursantjasь,
Krasnej armijə asvəlaбъ munьšjasь, a sizə
najə šemjajasь.

Табы кызи өөе шетчөнб лготажас вэлашана sostavsа krasnoarmejeцjasь, vnevojskovikjasь, svorjas vьlө prizьvajтсь vojennosluzaseajjasь da vojennooьjazannөjjasь, a sizзө i najө шөmjasa шlenjasь.

Vojennosluzaseaj kulөm bөrьn libө vojennөj sluzba vьvьsь petөm bөrьn шөтчөнб лготажас vojennosluzaseajьsь libө sijө шөmjaьsь, kodjasөn najө pөlzujтсisнь Krasnөj armijaьn sluzitөm kuza nästa-na kvajt tөbьš çөz, abu-kө indөma mukөd srokjas.

Lgotажасөn pөlzujтçөm vьlө шөmjasa шlenjasь шөтчөнб torja eskөdanpasjas, kodjasөs ьstalөнь vojskөvөj çastjasьs, kөн sluzitөнь vojennosluzaseajjasьs, libө шөтөнь mestavьvsa Rajonnөj Vojennөj Komissariatjas.

Seki kor pozө лготажас шөтнь өma dannөj osnovanөjas шөтi, najөs kolө шөтнь bьт vešig urçitөm eskөdanpasjastөг. (Lgot. Kod. 9 st.).

Lgota vьlө pravaьš лisitөm

Vojennosluzaseajlөн шөmjaьs i sijө açьs vosтөнь лgota vьlө pravo, лisitasнь-kө vojennosluzaseajөs bөrьšan pravaьš, судитаснь-kө sijөs vөлаш лisitнь, ssьlkaө libө mestaьš ьstөнь (кьз судөн, siz-zө i administративнөj pөradokөн).

Lgota vblə pravabş oz lisitnʹ şemjaəs, suditamaəş-kə vojennosluzaseəjəs vojennoispravitetnəj ɕaštʹn vizəm vblə.

Lgota vblə pravabş lisitɕənbʹ vojennosluzaseəj şemjalən sija şlenjasbʹ, kodjasəs lisitnʹ berjʹšan pravabş, mʹzdisnʹ vələbş lisitəm vblə, libə sʹylkaə ʹstəm vblə; şemjaəslən mukəd şlenjasbʹ vermasnʹ pəlzujtɕənbʹ tajə lgotajasnas.

Lgota vblə pravo vostənbʹ pʹsjaəbş vojennosluzaseəj da sblən şemjaəbʹ. (Lgot. Kod. 6 st.).

Lgotajas şetəm vərşə vizədəm (kontrol)

Vojennosluzaseəj şemjajaslbʹ lgotajas şetəm vərşə vizədnbʹ da nalbş inʹteresjassə dorjənbʹ zakonən suəm şerti dolzenəş medvoz Rajispolkomjas, şiktsa, karsa da poşolkovəj səvetjas i torjanin rajonnəj prokuror, kod i ovjazan pʹbʹštəm-pʹr-zə primitnʹ merajas lgotajas jʹlbş zakon torkaləşjaslbʹ ranʹd, kʹskənbʹ najəs kʹvkutəmə. (Lgot. Kod. 8 st.).

SSSR-sa CIK prezidium 1932 vo jul 7 lunşə suəm şerti (SSSR Zak. ɕuk. 1932 vo, 54 nomer, 327 st.), mestavəvsə ispolkomjas da səvetjas indənbʹ prezidiumsa şlenəs, kodvblə puktʹşşə veškədləm da kʹvkutəm krasnoarmejecjaslbʹ da najə şemjajaslbʹ lgotajas da otsəgjas jʹlbş zakonjasəs oləmə pərtəm kuza. Şiktsa

sāvetjasyn tajā uzēs puktēsšā šiktsāvetša ēti
šlen vylā.

Norašām šetan pēradok

Упаыш norašām vidlalāmьс пuzavlā norašāmsā
ņelučki šetām vāsna.

Kolā tādнь, мьј krasnoarmejeclь mestavьvsa
vlašt organjasēn lok kerāmjas vylā norašām
kolā šetнь pьrзьксā krasnoarmejskāj pišmājas
vjuro pьr aslas vojskāvāj čaštнь, a krasnoarme-
jec šemjasa šlenjasль — aslanьс šiktsa sāvetā.

Kolan slučajjasā norašāmjas pozā veškьda
šetнь vojennāj prokurorль, RIK-ā, rajonnāj
prokurorль, rajonuvsa RKI-ль da s. v.

III GLAVA

UZ KUZA DA SOCIALNĀJ STRAXOVANŅĀ KUZA LGOTAJAS

RKKA-ā prizьvajtčьс da RKKA-ьп sluzitьс-
jas šemjajasль mačerialnāj polozenņāsā kokņē-
dām mogьс lēšādēmaēs tādčana lgotajas uz
kuza da socialnāj straxovanņā kuza.

Овeāj polozenņajas

RKKA-ā libā svor vylā prizьvajtčьс-kā vajas
kolana eskādanpasjas, administracija ovjazan
mezдьнь sijās uzьс, medьм vermis sijā kolan

kadē vonь prizьvnėj komissijaē, swornėj punkt-
vylē libē voinskėj čas̄tē, a siz-zē kolēm šer̄ti
šetnь kad gortsa uzjas lēšādēm vylē. Gortsa
uzjas lēšādēm vylē šet̄čьssā 5 sutkiš ɳe un-
zьk.

Seki, kor prizьvajtčьslēn šemjās olē mēd
mestaɳ, da kēs̄jē-kē rabočejьs libē sluzaseejьs
vetlьnь gortas, administracija dolzēn šetnь gor-
tas munēm vylē da sьšāɳ swornėj punktē
vēr loknь voinskėj čas̄tē ьstēm vylē sodtēd
kad, javitčān srokьskē tьrmē vērē-vozē vetlē-
mьs vylē.

Sijē lunjasьs, kodjasēs loi vizēma gortas vet-
lēm vylē da gortsa uzjas lēšādēm vylē, admi-
nistracijaēn oz mьntьssьnь.

Rabočejьjas da sluzaseejьjas-kē enovtisnь uz-
nьsē indēm srokьš vozьk, lēdčьssānь asokota
šer̄ti uvolitēmēn da oz pēlučajtnь petān otsāgsā
(vьxodnėj posobijē), ɳi uzdonсē svor vylē ču-
kērtčān kadьš.

Tajē pravilėjāsьs eēe indьssānь RKKА-ē as-
vələšь munьšjasьs, (Narodnėj Kom. Trudalēn)
1930 voša 21/VIII 277 nomerьn instrukcija, kod-
jasēs vezьstēma da sodtьstēma NKT 1931 voša
16/X 276 nomer da 1932 voša 29/VII 135 nomer
postanovlennėjāsēn).

Prizьvajtčigən, asvəlaьs RKKА kadrə. pьrigən da RKKА kadrьn sluzitigən lgotajas

Vojennəj sluzba vьlə prizьvajtčan voə rabo-čəjjasəs da sluzaseəjjasəs oz poz.uzvьlьs uvolitnь stat čintəm radi avgust 1 lunšan prizьvnəj komišsijaə javitčan lunəz. Tajə lgotəbьs oz šetčьnalь, kodjas tajə zavodas, fabrikaas, predprijat-čəas lивə učrezdenəas uzalishь 6 təlьsьs regьd-зьk.

Olan mestaьn prizьv vьlə javitčigən lgotajas

Rabočəjjas da sluzaseəjjas prizьv dьrji olan mestasa prizьvnəj komišsijaə munəm vьlə mez-dьšsəнь uzьs prizьvnəj komišsijaə javitčan kad kezlə da voštəнь tajə kadšьs sərkođ uzdon. Prizьvnikəs kə ьstəma volničəə lивə gospiталə ispytaņņə vьlə, siz-zə mezdьнь uzьs da šetčьssə sərkođ uzdon.

As olan mestəə javitčəmən gəgərvoəнь pri-зьvnəj komišsijaə javitčəm, kodi sulalə 50 ki-lometrьs ne ьлнзьk kərttuj kuza, lивə 20 km mukəd tujjas kuza. Sora tujjas dьrji (mьjkəməп-da kərttuj, mьjtəmkə parakoda tuj, vəla tuj da s. v.) 2,5 km tuj kərttuj vьləd lьdđьssə 1 km pьdđi parakoda da vəla tuj vьləd.

Prizьvnəj komišsija-kə prizьvnikəs indis RKKА kadrə, voinskəj čəštə munəm mogьs svornəj

punkt vblə javitčəm vblə uvoļitigən administ-
racija šetə sblə ətrɛrjəə otsəg 12 uzalan lunbš
sərkod uzdon mɛnda. Tajə otsəgɛs oz čintɛs-
šɛ sijə summaəš, kodi sblə loktə prizvɛnəj
komišsijaə javitčən kadbš da voļničəən libə
gospitaļn vidlalan kadbš. Tabzda-zə šetčəššə
petan otsəg RĶĶA kadrə asvəlaəš munbšjašlɛ.
(Tajə praviləəb ləšədəma lgotajas kodeks 31 st.
paškədan mogbš, SSSR NKT 277 nomer in-
strukcija mədəd (2) staŭtasə paškədəm mogbš,
lgotajas Kodeks 34 st. paškədəm mogbš).

Prizivɛnikəs-kə prizvɛnəj komišsija zikəz mez-
das vojennəj sluzbaəš, šetas sblə otsročka, mes-
tavɛvsa (territoriaļnəj) čaštə indas libə vnevoj-
skəvəj pəradokən prəjditnɛ sluzbasə, tajə sluča-
jas prizvɛnik ovjazan pɛrɛštəm-pɛr vər loknɛ
vaz uzalan mestaas, da petan otsəg sblə oz
šetčəššɛ.

**Күеәм лgotajas šetčəənɛ, kor prizvɛv oz as olan
mestaən mun**

Prizvɛnəj komišsijaəb-kə oz sulav prizvɛnik
olan mestaas, sek rabočəj da sluzasəəj pəļzujt-
čəənɛ taəəm lgotajasən:

1) prizvɛnəj komišsijaə javitčəm vozɛn admi-
nistracija uvoļnajtə uzalbšəs da šetə sblə ətrɛrɛs-
ja otsəg sərkod uzdon mɛnda 12 uzalan lunbš;

2) prizьvnəj komiŝŝija-kə prizьvnikəs oz indь RKKА кадрə, sek sijə vermə vər loknь vaz uzalan mestaas; vər voəmys vьlə ŝetçə kujim lun prizьvnəj komiŝŝijaŝan dokument voŝtəmsəŝan. Tatçə oz pyr sijə kadьs, kodi munis tuj vьlə. Tajə kujim lunŝa sroksə kolə nuzədny, no ne unьyk təlyŝ dorьŝ, ŝorməmys-kə lois uvazičel-nəj pomka vəsna, viŝəm vəsna, tuj eьkəm vəs-na da s. v.

**Otpuskən pəlzujčьtəm vəsna ŝəmən vestan
lgotajas**

Ravoçəj da sluzəŝəj-kə prizьv kuza uvoličən lun kezlə verməny-ŝin voŝtnь otpusk, uzalish-ŝin-kə tajə uzalan vonas medalьŝ ordas vit tə-lyŝ da зьп dorьŝ ne eəzьk, sek sьly mьntьŝŝə tyr kompensacija (ŝəmən vestəm) voŝltьtəm otpuskьŝ sərkođ uzdon mьnda stav otpusk çəzьsь.

Mukəd sluçajjasas voŝltьtəm otpuskьŝ ŝəm mьntьŝŝə uzaləm təlyŝjas lьd ŝet'i.

**RKKА-ə voŝtəm kolhozŝikjasly da najə ŝəmjasly
lgotajas**

Kolhozŝikjasly, kodjasəs voŝtəny RKKА kad-ryn pomьvь sluzva vьlə, kolhoz pravleŝnəjas dolzenəŝ ŝetny ətryja otsəg oveəj sobraçəən indəm mьndaəs, no 25 sajtyŝ ne eəzьk.

Taja әтрҗҗа оtsагьс прїзвнїкль шетсә сәмьн воїнскәҗ җастә мунигән.

Прїзвҗҗтсҗс колхознїкҗасль колхоз прҗвленнәҗас долзенәш шетнь don боштәг колан средствоҗас прїзвнәҗ комїшшїҗаәз да сворнәҗ пунктәз ветләм-мунәм вьлә.

РККА-ә боштәм прїзвнїк шемҗаса узавннь vermьш шленҗасль колхоз прҗвленнә долзен шетавннь из нарадҗас медвоз.

А секи, кор шәләмшәң узәләмән тәәм шемҗасьс оз vermьнь тьртнь сїҗә трудоден льдсә, колхознїк шемҗаль колхоз прҗвленнә обҗазан шетнь продоволствїҗә да кәҗьм сьмьнда-зә, мьҗта боштәннь колхозьн шәләмшәң узәлсҗҗас, государствоән ләшәдәм donҗас шертї, мьнтан срокҗас нүзәдәмән (СССР-са Колхозцентр прҗвленнәлән 1931 воә шенҗавр 9 лунша суәм).

РККА кадрын слузба вьлсҗ меzdигән лgotажас

Равоҗҗҗас да слузасәҗҗас (времнәҗҗасьс әтар), кодҗас боштшҗлїснь слузїтнь РККА кадрын, но сәшса тәлсҗ-мәд мьшҗї лoїнь меzdәмаәс РККА кадрын слузїтәмьш, vermәннь вәр локнь ваз слузїтан долзношт мөстаас. Вәр локтәмьш вьлә шетсҗсшә куҗим лун, меzdәм җьлсҗ документ боштәм мьшҗї, тuj вьлә колан кад льдҗьтәг.

RKKA kadrə boštəm raboçəj da sluzaseəj şemjası jası ız kuza lgotajas

RKKA kadrə boštəm libə asvəlaş pırbşjas şemjalən slenjası verməñ şaşñ ız korəm mogış ız organjasə (kadrjas upravleññə), libə aşñ aslıñ korşñ ız.

Krasnoarmejec şemja slenjası, kodjas oləñ krasnoarmejec izdıveññə vıln, ız organjas da xozorganjas objazanəş vozvıv mukəd dorış şetñ nal tujana ız, torja-ñin kor munə paşkda ızə medaşəm.

Armijaə munış dolznošt mestaə medvoz boštçışşə sıjə şemjalən slenş em-kə slən kolan kvalifikacija, da sıjə ızış vılə oz-kə kov kvalifikacijaş.

Krasnoarmejec şemjalən slenjası da slən izdıveñecjas pəlzıjtçəñ preimuseestvoən kursjas vılə, kadrjas gətəvitan da kvalifikacija kıpədan skolə primitigən.

RKKA kadrə boštəm raboçəj da sluzaseəj şemja slenjası socialñej straxovaññə kuza lgotajas

Əkmış təlış çəzən raboçəj libə sluzaseəj gətirlən armijaə muzik munan lunjassañş çuzas-kə kaga, seki armijaəñ sluzıtlən gətırlş vermə boštñ ətrıja otsəg vılcuzəm kaga dəzəritəm

вълә, а siz-zә kagasә verdәm вълә otsәg, kodi
šetçә әkmьs тәлs çәz kaga çuzәm lunşañs.

Рабоҷәј либә слузасеәј РККА-ә муnән вәрнп
тәлs çәznas kulas-kә sijә izdivenнә вълн олs
šemjasa slән, seki şemjәsьs şetçьssә otsәg
kulьssә zevәm вълә. (Tajә lgotajasьs lәşәdәma
SSSR NKT 1930 voә 277 nomer instrukcijasa 13
statթәn, kodi paşkәdә lgotajas Kоdәksьs 38 st.).

Обеәј lgotajas dolznošt vizәm-kutәm kuza

Сворјас кадн dolznošt vizәm kolә gәgәrvonь-
мьј prikaz әsәdan lunşañ либә свор вълә lok-
tәm jьлs pәvestka pәluçitәmşañ da свор вьв-
şaңьs вәр loktan lunәзьs рабоҷәјәs da слузасеә-
јәs оз vermьнь uvолитнь, әtkьмьн sluçajjasьs
әtar. Radәvәј da içәt naçsostav piş рабоҷәјјas
da слузасеәјјas vezлаşana mestавьvsa çәştјasьн
da сворјас kujim тәлsşsa velәdçәm прәјditigәn
vermasнь lonь uvолитәmaән таeәm sluçajјasә:

a) likvidirujтças-kә predprijattәьs либә sьлән
çәştьs, кьтән uzalis tajә рабоҷәјьs либә слузас-
еәјьs;

b) тәлsşьs дьрзьк kezлә-kә suvtә узьs прои-
vodstvenнәј pomkajas vәsna;

c) stat çintәm vәsna-kә вьрәdçә sijә dolz-
noštьs, kәni uzalis рабоҷәјьs либә слузасеәјьs.
Kor una әti pәlәs dolznošt piş sьььтçә sәmьн

časť, seki stat čintigən tajə dolznoštjassšs uvo-
litəmsə vozvčv vidlalə da ləšədə RKKK. (Lgotaj-
jas Kod. 49 st.)

SVORJAS VČLƏ MUNŲŠJASŲ UZDON MŲNTAN PƏRADOK

SVOR VČLƏ MUNŲŠ UZALŲŠŲ UZ POMALAN LUNAS-
ZƏ ADMINISTRACIJA DOLZƏN MŲNTŲNŲ STAVSƏ, MŲJ
SŲLŲ LOKTƏ UZŠŲS TAJƏ LUNƏZŲS, DA SŲŠ ƏTAR MŲN-
TŲNŲ VOZVČV UZDON, MŲJTA SŲLŲ LOKTƏ SVOR VOZ-
ZA TƏLŠ ŽŲŲŠŲS.

SVOR KOŁAN KAD ČAŠTJASSŠS UZDON MŲNTŲŠŠƏ
JƏZKƏD RAD (OVŲČŲƏJ) SROKJASƏ-ZƏ.

SVORŲS-KƏ KŲŠŠƏ 7 LUNŲŠ ŲE DŲRŽŲK, ĻIVƏ SIJƏ-KƏ
JITČƏ UZŲSKƏD, SEKI SVOR VOZŲŲŲ ŲEKUEƏM TORJA
RƏSEOT OZ VƏČŠŲ.

SVOR DŲRJI INVAĻIDƏ PƏRƏM MORTJASŲ ĻGOTAJAS

RABOČƏJJAS DA SLUZASEČJJAS, KODJAS SVORJAS
DŲRJI VOJENNƏJ OBJAZANNOŠTJAS NUƏDƏM POMŲŠ
LOINŲ INVAĻIDJASƏN, STRAXKASSAŠƏN VOŠTƏNŲ PENSIJA
SEEƏM-ZƏ GŲRŲŠ NORMAJASƏN, KUEƏMƏS VOŠTƏNŲ
UZ POMŲŠ LOƏM INVAĻIDJAS.

TAJƏ ĻGOTƏS KOŁƏ EƏE I NALŲ, KODJAS DUG-
DISŲ MEDƏN UZALƏMŲŠ, INVAĻIDƏN-KƏ LOINŲ ŲE
ŠORŽŲK KŲK VO DORŲŠ UZAVŲŲ DUGDAN LUNŠANŲS.

SVORJAS DŲRJI KULŲŠ RABOČƏJ DA SLUZASEČJ ŠEM-
JALƏN ŠĻENJASŲS SIZ-ZƏ VOŠTƏNŲ PENSIJA SEEƏM-ZƏ

гыбъș normajasən, киеәмәș боџтәнъ сижә џемјалән şленјасъș, кодлән вердъșъș кули из вьлн дојмәм помъș. Тажә лgotаъș колә еәе i сижә џемјаса şленјасъș, кодлән вердъșъș dugdis узавнъ medән, кулис-кә вердъșъș i воъș не џорък узаләмъș dugdan lunşаңъș.

RKKA mestavъșva џaştjasъň vezlaşana sostavъň kujim tәlъșşa velәdĉәм vьlә prizъvajtĉigән lgotajas

Рабоĉәјјас да sluzaseјјас vezlaşana sostava mestavъșva џaştjasъň sulalъșјас pervoj vo sluzitigән kujim tәlъșşa velәdĉән kad ĉәъъș soxraņajtәнъ aşъňъș dolznoştә uzdon boştәg. Тажә velәdĉәмъș vьlә prizъvajtĉigән najә boşтәнъ әтръјәә otsәg sәrkod uzdon mьnda 12 uzalan lunъș (lgotajas Kod. 41 st.). Tatĉә oz pyr сижә şәмъș, kodәș mьntisъň әĉerednej prizъv dьrјi.

RKKA tәrĉaştъș pervoj vo sluzitigән kujim tәlъșşa velәdĉәм vьlә boşтәм јәъ piъș mьјdа-кә kolәdĉә munъň sodtәd sboņas nuәм vьlә doprizъvnәј podgotovka pьddi.

Tazә kolәdәм raboĉәјјас да sluzaseјјас oxraņajtәнъ aşъňъș dolznoştә da sәrkod uzdon taja sodtәd velәdĉән kad ĉәъъș.

RKKA tәrĉaştъň kujim tәlъșşa velәdĉigән pervoj sluzitan vonas sluzaeјј lивә raboĉәј gәtьrlән-kә ĉuzas kaga, lивә kulә rabotņik izdivenәә

vълн олш җемјаса слен, секи равоџиклән җем-
јабс воштә әтпрјәә оtsәг kаgа дәзәритәм вълә
да сјјәс verdәм вълә, ливә кульшәс зевәм
вълә.

Равоџјјас да слузасеџјјас, кодјас сулаләнь җер-
җастјасън перемәннәј радәвәј да наҗсоставън,
сохранәјтәнъ асшьньс долзноштә да воштәнъ
издонъслш $\frac{2}{3}$ пәјсә свор прәјдитан кад җә-
зъс.

Но радәвәј да иҗәт наҗсоставса војеннослу-
засеџјјас, кодјас возти слузитлисъ РККА кадрын,
а дър sрока отпускә уволитцитәм вәрн-кә вәли
pereveditәmәә җерҗастса vezлашан составә, секи
сворјас дърји најә сохранәјтәнъ асшьньс долзношт
да зопнас издонъсә. (Лгот. Код. 44 ст.).

Допризьвнәј podgotovka прәјдитигән лgotajas

Допризьвнәј podgotovka прәјдитш равоџјјас
да слузасеџјјас сохранәјтәнъ асшьньс долзноштә
да сәркод издон сворјас прәјдитан кад җәзъс.
(Лгот. Код. 43 ст.).

Тәјә лgotajs сохранәјтәә и секи, кор допри-
зьвнәј podgotovka местәә нуәдцъсшә содтәд
војеннәј веләдҗәм җерҗастјасън (первој во слу-
зитигән) перемәннәј составън kujим тәл шәә вә-
ләдҗәм вълә призвәјтҗәм вәрн (СССР NKT
1930 воша 277 номер инструкцијалән 26 ст.).

**Vojennəj sluzba vnevojskəvəj pəradokən nušjas-
lʲ svorjas vlə prizʲvajtčigən lgotajas**

Dejstviteľnəj sluzba vnevojskəvəj pəradokən prəjdityšlʲ rabočəjjas da sluzaseəjjas soxranajtənʲ asšnyš dolžnoštə da sərkođ uzdon $\frac{2}{3}$ pajse svor prəjditan kad čəzʲs. (Lg. Kođot. 45 st.).

**Dʲrsroka otpuštʲnikjaslʲ da zapasnəjjaslʲ svorjas
vlə prizʲvajtčigən lgotajas**

Zapasnʲ da dʲrsroka otpuskʲn sulalʲšjas sox-
ranajtənʲ dolžnoštnyšə da sərkođ uzdon svor-
jas prəjditan kad čəzʲs.

Svorjas prəjdityšjaskəd ətkođalənʲ siz-zə ma-
novʲjas vlə, mukəd pələs velədčan zanəttʲajas
vlə, oʲbʲnəj mobilizacija vlə čukərtčylʲšjasəs,
a siz-zə načsostavəs, kodjasəs boštənʲ svorjas
vlə instruktorjasən doprizʲvnəj da vnevojskə-
vəj podgotovka nuədəm mogʲš. (SSSR NKT-lən
1930 voša 277 nomerʲn instr. 34 st.).

**Osoaviaxim, ROKK, Avtodor lʲibə grazdanskəj nar-
komatjas lʲinija kuža čukərtan svorjas vlə prizʲ-
vajtčigən lgotajas**

Kor ovjazateľnəj vojennəj sluzba jʲlʲš zəko-
nən suəm šerʲi, svorjas nuədšlʲššənʲ Osoaviaxim,
Avtodor, ODR organʲzacijajas verđš, lʲibə

Narkomat, Narkomšvaj, Narkomzem da mu-
kæd grazdanskøj narkomatjas linija kuza, seki
raboçejjas da sluzaseejjas soxraņajtənʹ sərkođ
uzdon vojennøj veləđčan lunjasəš da çasjasəš.

Tajə savorjassə nuədəm mogəš asvəla šerti
libə vʹt boštəm instruktorjas siz-zə soxraņajtənʹ
assəpnʹs sərkođ uzdotsə. (SSSR NKT-lən 1930
voša 277 nomerʹn instr. 36 st.).

Statjas çintigən tajə stav urçitəm raboťnik-
jasəsnʹ pukťššə oveəj lgotajas pʹddi taəəm
praviləjas:

a) raboçejjasəs da sluzaseejjasəs savorjas pʹjdi-
tan kad çəzəš (rad vəj kəť naçsostav piš) oz
vermʹnʹ uvolitnʹ stat çintəm kuza, oz-kə zikəz
vʹrədšʹ nalən dolznoštʹs. Kor una ətsama dol-
znoštjas piš vʹrədšə səmnʹ çəšt, seki taəəm
dolznoštjasəš uvolitəməš lezšə səmnʹ rasc-
konft. komiššija vozvʹv suəm šerti;

b) naçsostav piš (içət naçsostavəš kʹnzi)
kodəskə uvolitnʹ stat çintəm vəsna, libə puk-
šədnʹ içətəzʹk uzdonə dolznošt vʹlə vek kolə
vozvʹv boštʹnʹ iz organjasəš səglašijə.

**Vojennosluzaseejjasəš da vojennoobjazanəjjasəš
uçot vʹlə javitçigən lgotajas**

Prizvʹnøj uçastokə gizšəm mogəš, doprizvʹn-
nikjasəs vojennosluzaseejjasəs da zapasnəjjasəs

učitvajtīgēn javitčьnъ kolān kad kezlā rabočēj-
jas da sluzasējjas mezdьššānъ izbъš (vostēm
učetnēj voinskēj dokumentjasēs vьlpāv lēšēdēm
mogъš ētar). Seki nalēn soxraņajtčē sārkođ
uzdon lunъnъjъš, kor javitčьnъ kolē olan mes-
taъn, da vьdsa lunъš, kor javitčān mestaъš avu
uzalan inas. (Lgotajas Kod. 68 st.).

IV GLAVA

VOJENNĀJ SLUZBA VĻĒ PRIZVĀJTČIGĒN DA SIJĀS PRĀJĎITIGĒN TORJA GRUPPAJASĻ UZ KUŽA LGOTAJAS

Šezonnēj da stroitēlnēj uzjas vьvsa uzalъš-
jasĻ, vremennēj uzalъšjasĻ, kvartirņikjasĻ da
uzalъš ētkāolъš kreštāna ordsa batrakjasĻ lgo-
tajas.

RKKA kadrāvēj sostavē prizvājtčьšjasĻ da
armijā asvēlāš munъšjasĻ lgotajas šetčēnъ
taēm kezēmjasēn:

a) voļņičān da gospiālъn isrьtānņē vьlъn
olēmъš oz mьntьššъ uzdon, oz soxraņajtčъ dol-
znošt da oz šetčъ ētrьrjēa otsēg, uzalislъ-kē
najē regьdъk 6 lun dorъš (kēn-kēļ najē ez
prizvājtčьnъ); b) 6 lunъš tēlъšēz uzalъšjasĻ
šetčьššē posovijē kūjim lunšan; c) ēti tēlъššān
kvajt tēlъšēz uzalъšjasĻ šetčьššē posovijē 6 lu-

нъс, а 6 тѣлѣсѣ дѣрзѣк узалѣсѣяслѣ ѣтѣѣсѣсѣ
ролној рѣтан рошовіјѣ.

Мѣставѣвса вѣзлаѣана состав ѣштѣясѣн слузѣа
рѣвојѣа воѣн кујим тѣлѣсѣа велѣдѣігѣн тѣлѣсѣа
регѣдѣзѣк узалѣсѣяслѣн, а вѣремнѣј узалѣсѣяслѣн
узалан сѣок вѣлѣ вѣзѣдтѣг, долзносѣтѣс оз
сохранѣйтѣѣ. Но рѣзѣв дѣрѣі велѣдѣѣм вѣлѣ
рошовіјѣ ѣтѣѣ ставнѣслѣ; квѣйт луноѣс дѣрзѣк
узалѣсѣяслѣ ѣтѣѣ сѣмда, мѣјта индѣм тѣјѣ раз-
ѣлас ѣѣерѣднѣј рѣзѣвнѣкѣяслѣ.

Сѣорѣас дѣрѣі квѣйт луноѣс регѣдѣзѣк узалѣсѣяс-
лѣн оз сохранѣйтѣѣ долзносѣтѣ да уздон. Оз сох-
ранѣйтѣѣ долзносѣтѣ да уздон квѣйт луноѣн тѣлѣсѣз
узалѣсѣяслѣ, но налѣ ѣтѣѣ кујим луноѣа ро-
шовіјѣ.

Тѣлѣсѣсѣ дѣрзѣк узалѣсѣяслѣ ігѣотѣас ѣтѣѣнѣ сѣ-
ѣертѣі, куѣѣм кѣѣгѣоріѣанѣн сулалѣ узалѣсѣсѣ: сѣјѣ-кѣ
кѣвѣртѣнѣк, вѣатѣрѣк, іѣвѣ стрѣіѣѣл, кѣді квѣйт тѣлѣсѣсѣ
дѣрзѣк узалѣс, сѣкі сѣлѣн сохранѣйтѣѣ долзносѣ-
тѣс да ѣтѣѣ уздон сѣор мунан кѣд ѣѣзѣс; ѣѣзон-
нѣк-кѣ сѣјѣ (мѣјдѣра-кѣ кѣѣт ѣз узѣв) іѣвѣ квѣйт
тѣлѣсѣсѣ регѣдѣзѣк узалѣс стрѣіѣѣл, сѣкі сѣлѣн со-
хранѣйтѣѣнѣ долзносѣтѣс да уздонѣс сѣѣмѣн ѣтѣі
тѣлѣс ѣѣз; вѣремнѣј рѣвоѣнѣк-кѣ сѣјѣ, сѣкі сѣ-
лѣн оз сохранѣйтѣѣ долзносѣтѣ ѣі уздон, но сѣлѣ
ѣтѣѣ квѣйт луноѣа рошовіјѣ.

Стаѣ сѣорѣсѣ-кѣ оз кѣсѣсѣ 7 луноѣс дѣрзѣк, сѣкі

svorjas vblə prizvajtčigən šetčənʹ pʹr izalʹs rabočəjjasʹ da sluzasejjasʹ kod-zə lgotajas. Šəmsə mʹntənʹ ucebnəjj zavedennəjasʹs štepen-dija ʹzda.

RKKA tərcaštjasʹn velədčʹs-peremennikjasʹ da vnevojskovikjasʹ svorjas dʹrji, a siz-zə i ucebnəjj svorjas pʹr vʹssəjj vnevojskovəjj podgotovka munʹšjasʹ šetčə tʹr štependija.

Vozza zarabotok koləmən velədčʹnʹ ʹstəm jəz ʹddʹššənʹ najəs komandirujtʹs ucrezden-ŋəsə ʹivə predprijatʹəsə rabotnikjasən, kʹtčə eəe sodtʹššə RKKA tərcaštʹn peremennikʹn da vnevojskovikʹn olan kadʹs. Ucebnəjj svorjas dʹrji nalʹ mʹntʹššə aslanʹs voštən zarabotokʹsʹ $\frac{2}{3}$ pajʹs.

Kolhoznikjasʹ da najə šemjajasʹ svorjas vblə prizvajtčigən lgotajas

Kolhoznikjasʹ mestavʹvsa peremennəjj sostava častjasə prizvajtčigən, a siz-zə təlʹššə dʹrʹzʹk mukəd pələs svorjas vblə munʹšjasʹ kolhoz pravʹlennəjas dolzenəš šetnʹ ətʹrʹsja otsəg oveəjj sobraŋŋən indəm mʹnda, no 10 sajʹtʹs ŋe eəazʹk.

Vojennəjj svorjas vblə prizvajtčʹs kolhoznikjasʹ svornəjj punktjas vblə munʹnʹ kolhoz pravʹlennə dolzən don voštəg šetnʹ vetlan-munan sredstvojas.

Svorjas prajditam vlej boštam mort semjasa uzavnyvermyš slenjasly kolhoz pravlenne objazan medvoz šetny uzalan naradjas.

Tercašte vojennaj obučenne vlej boštam kolhoznihsa semjalj, kodj boštazlyš šelomsyš uzalyš kolhozas, kolhoz šetə otsəg vura uzalyš kolhoznyk veštəš əti znyšan, da $\frac{3}{4}$ pajəz svor vlej boštam kolhoznykkəd ətkod kvalifikacija uzalyš šetj trudodenjas tečəmən.

Vzaimopomose da vzaimnəj straxovaŋnə kassajasyn sulalyš kooperirujtčəm kustarjasly lgotajas

Vzaimopomose da vzaimnəj straxovaŋnə kassajasyn sulalyš kooperirujtəm kustarjasly vojennəj sluzba vlej əčerednəj prizyv dərji da RKKA kadrəvəj sostavyn dejstviteľnəj sluzba prajditigən, RKKA tercaštsa peremennəj sostavyn, vnevojskovəj pəradokən sluzitigən, a siz-zə vbdpələs učsvorjas vlej boštligən, dšrsroka otpuskyn da zapasyn sulalyšjasly ləšədəmaəš uz kuza seeəm-zə lgotajas, kueəməš ləšədəma zavodyn uzalyš rabočəjjasly da učrezdenneyn uzalyš sluzəčəjjasly.

RKKA kadrəvəj čəštjasə da tercaštsa peremennəj sostavə pərvəj vo sluzitigən kujim təlyšša velədčəm vlej prizvajtčigən kooperirujtəm kustarjasly šetčə ətprja otsəg, a siz-zə

særkod uzdon, l v  $\frac{2}{3}$ pajs  vzaimopomose da vzaimn j straxovan n  kassajas s. Ots g sl n  zda s l s d   s   erti, k e m kustarjas ka egorij n vit ka egorija pi s sulal  vojenno-sluzase j s l v  vojennoovjazann j s.

RKKA-  vo t m kassajas n sulal s kooperirovann j kustarjas  da naj   emjajas  muk d p l s sodt d ots gjas—pensija, medicinsk j ots g,  et  ta kuzta l s d m vzaimn j straxovan n j pravil jas  erti.

V GLAVA

 IKTSA OVM S KUZA L GOTAJAS

 ikt sa ovm s kuz  l gotajasl n mog s—jonm dn  Krasn j armij   mun s s ovm ss .

Kolhoz nikjas  l gotajas

a) Uzal m n otsal m

Krasn j armija kadr v j sostavn  sro n j sluzba,  er astjas n sborjas da muk d p l s sborjas kolhoz nikjasl n pr jditig n, kolhozjas ovjazan s otsa n  kolhoz nik  emjal  gradj rjas idralig n, pes vaj m n (perevozka), olan str jbajas zontal m n, v vjas  etn  da m. t. (SSSR-sa Kolhozcentrl n 1931 vo a 9/IX su m).

в) Vər da vərmaṭerial pəlzujtçəm
kuza

Kadrəvəj radəvəj da naçsostavsa vojennosluzasej kolxoznəj šemjajasľ da ətka ovməsjasľ strəjbajas vьlə, pesvьlə da mukəd kolantorjas vьlə vər šetçəššə taksa don šertijs 25 prəçent ne içətzyk çintədən.

Seeəm ovməsjasľ, suam, sotçəm pomьš, ojd-ləm pomьš, təvnyr, lok urozaj da m. t. pomьš gəlmьš, a siz-zə gəl ovməsjasľ šetnь verməny vərsə 25 prəçentš ьzdzyk skidkaən, livə zik donboštəg.

Kadrəvəj radəvəj da içət naçsostavən sroçnəj sluzba vьvsa vojennosluzasej šemjaьn-kə ez kol nəti uzavny vermьš mort, seki vər šetçə donjəvtəg, kəť sijə ovməssə nekueəm lok mog i ez sulь.

Vəryš-kə šetçə çintəm donьš, rajonnəj vər komiššija vermə ŋuzədny mьntьšan sroksə. Ta-eəm sluçajjasas 10 prəçent mьntьššə belet livə orđer srokən, kodi indьššə vər komiššijaən, — kьmьnkə təlš çəzən, no ne dьryk 1 vo dorьš.

Krasnoarmejeclən šemjaьs-kə kueəm-kə uva-zičelnəj pomkajās vəsna oz vermь boštny vuz-vьlš vər (suam ььn vəsna), seki sьl kolə šetnь daš vər maṭerialjas. Gosudarstvennəj

značeņņā vērjasēs vērmaṭerialjas ņetčēnē 10—15 prācent mēnda čintēm donēn, krasnoarmejec ņemja ovnēs vlē vizēdēm ņerti.

Mestavēvsā značeņņā vērs vērmaṭerialjas lezigān skidkaēs lāšēdčēsšā mestnēj komiņņijaēn.

Ģētāvēj vērmaṭerialjas da pes kadrāvēj radāvēj da ičēt načsostavsa vojennosluzasēj ņemjajaslē, kēni avu izavnē vermēs ņlenjas, kueēm kēt nalēn ez vāv ovnēsnēs, ņetčē optāvēj prejs-kurantnēj donjas ņerti skidkaēn 15 prācent.

Karēn da karsa poņolkajasēn olēs vojennosluzasēj ņemjajaslē pes ņetčēsšā medvozza āčeredēn.

Vārēn mukād pēlēs pēlzujtčēmjas, ņekan mestajas, kos uvjas čukērtēmjas da s. v. krasnoarmejec ņemjajaslē siz-zē ņetčēnē lgotnēj donjasēn, vēņig donvoņttēg.

Vār da vērmaṭerial pēlzujtčēm mogēs kolē kolān kadē ņetnē RIK-ā ņeņsāvet pēr ņēdčēm, kētēn kolē eskēdnē nuzdajtčanlun da krasnoarmejec ņemjalēs ņemejnēj da imuseestvennēj položenņēsā.

Ētkāovmēsā kreņtanālē lgotajas

a) Mu vizēm da voņtēm kuza

Kēni oz mun dorvēv kollektīvizacija eēa mūā da vizmutēn ovnēsjas, kētčē pērēnē kad-

rəvəj radəvəj da načsostavsa vojennosluzaseəjjas (dər stroka otpustnikjasəš ətar) verməņ mukəd jedinoļiçnikjas vozьn boštņ uzaləm vьlə zemelnəj oveestvo ulьn naħoditčəš gosudarstvennəj zapassa svobodnəj mu.

(Lgot. Kod. 19 st.).

Sijə xozajstvojasьn, kьtčə pьrəņ Gərd armijaьn sluzitšjas soħraņajtčə vojennosluzaseəjjaslan muьs armijaas sluzitan kad çəzьs.

(Lgot. Kod. 20 st.).

в) Ssudajas boštəm kuza lgotajas

Ətkaovməsjasь, kьtčə pьrəņ kadrəvəj radəvəj da načsostavsa vojennosluzaseəjjas (dər stroka otpustnikjasəš ətar), kreditnəj tovaricestvojas šetəņь vьdšama ceļevəj ssudajas vozьk seeəm-zə ovməsa jedinoļiçnikjas vozьn.

(Lgot. Kod. 18 st.).

Kəjdьsəš nuzdajtčəš ətkə ovməsjas, kьtčə pьrəņ sijə-zə vojennosluzaseəjjas, seeəm-zə ovməsa jedinoļiçnikjasəš vozьnьk verməņ boštņ izjəzən kəjdьs. Kəjdьs ssuda šetšə vьgədnəjzьk uslovijəjasən.

(Lgot. Kod. 21 st.).

c) Prokatnēj kājdēs vesalan da sluč-
nēj punktjasēn pəlzujtčəmьn lgotajās

Kadrəvėj radəvėj da načsostavsə vojennosluzasejlən šemjajasēs prokatnėj, kājdēs vesalan da slučnėj punktjasēn pəlzujtčəmьš mьntənь ičət-zьk don.

(Lgot. Kod. 22 st.).

d) Vər da vərmaťerjaljas boštəm kuza

Kadrəvėj radəvėj da načsostavsə vojennosluzasejjaslən (dьrsroka otruštņikjasēs ətar) šemjajasēs vər da vərmaťerjal boštigən pəlzujtčənь seeəm-zə lgotajasēn, kučəmən pəlzujtčə armijəə boštəm kolhozņiklən šemjās.

VI GLAVA

ZILŠENƏJ LGOTAJAS

Karjasьn jona zeskbđ olan mestajasēs.

Medьm vojennosluzasejjasēs da najə šemjalsь šlenjassə puktьnь burzьk olanlun uslovijəjasə, sь vьlə ləšədəma torja lgotajas.

Olan mes'a (zilploead) soxranitəm

Kadrəvėj radəvėj da načsostavsə sročnėj sluzavьvsa vojennosluzasejjas armijəə munan

lunšan kujim tēlš čez soxraņajtēnš sijā olan mestasē, kēni najē olisnš armijā muntēzš.

Tajē kujim tēlš kolēm bēras šiktsa sēvetjas vermēnš šujnš tajē olan mestaas vļ olššjasēs. No vļ indēm paťereikjasēs lēdēššēnš vremen-
nēj olššjasēn da objazanēs sluzba vļvsa voje-
nosluzaseēj voigēn bēr petnš tajē paťeraš dasņol
lun čezēn. Olššjas-kē ašnš oz petnš paťeraš,
najēs vētlēnš milicijaēn.

Tajē lgotanas pēlzujtčēnš eē sročnēj sluzba
nūš ičētnačsostavsā vojennosluzaseējjas.

(Lgot. Kod. 93 st.).

**Paťeraš vļ paťera šettēg administrātivnēj pē-
radokēn istsēmās zapreťitēm**

Sijē kerkajasēs, kētš administrātivnēj pēra-
dokēn (sudtēg) vētlēnš razresitēma zakonēn
(NKPS, NKP da mukēd kerkajasēs) sročnēj
sluzba vļvsa kadrēvēj da ičētnačsostavsā vo-
jennosluzaseējjasēs šemjajassē vermēnš vētlēnš
sēmēn:

a) vazšasēs nē ičētzēk vļ zilploseadēs šētēm
mēšči, kodi med vēli jugēd, kos da s. v.;

b) istsēs učrezdēnē dolzen šētēnš vļ paťeraē
vizēm vlē kolan sredstvojas;

с) паґерабъ ыстынь роґэ сэмьн законэн лэсэдэм сrokjas кадэ.

(Lgot. Kod. 96 st.).

Раґернэjlэн ыздабъ

Radəvəj da iґətnaґsostavsə vojennosluzəeəjjas ŗemjaбъ, ави-кə некod postojannəj nazətkə боŷтыбъ, мынтə mediґəт паґернəj don, kodəб лəŷədəma tajə rajоньслъ. (Lgot. Kod. 99 st.).

VII GLAVA

VOTJAS DA SBORJAS KUZA LGOTAJAS

Vizmu vot kuza lgotajas

Куеэм lgotajas ŗetґəнь kolхозник-
jasлъ

Vizmu votъб зикəз mezdъŷŷəнь seəəm kolxozsa xozajstvojas, кытґə рьрəнь:

a) sroґnəj libə ŗverxsroґnəj sluzbavьvsa kad-rəvəj radəvəj da iґəт naґsostavsə vojennosluzəeəjjas, 1933 voьn arŷə боŷtəmjəsəб eəб льддəтəн;

b) iґəт naґsostavsə vojennosluzəeəjjas, kod-jəsəб dьr sroka oтpusкьб vizədəma ґeґəŷtsə peremennəj sostavə.

Indəм р. „a“, tajə lgotəбъ kolə vojennosluzəeəjjasлъ vizmu vot kuza i sek, kəз vojenn-

sluzaejbs petas dьrsrokaa otpuskə, zapasə, libə zikəz mezdьsas sluzbaьs 1934 voьn janvar 1 lun vərn (SSSR sa CIK da SNK-lən 1934 vo maj 31 lunša suəm 1934 vo vьlə vizmu vot jьls Polozennə 39 st.).

Күеәм lgotajas šetčənь vizmu vot kuza jed-jedinoļičnikjasь

Jedinoļičnəj ovməsjasь, kьtčə pьrənь sročnəj libə šverxsročnəj sluzba vьvsa kadrəvəj radəvəj da ičət načsostavsa vojennosluzaejjas, kadjəsəs dьrsroka otpuskьs vuzədəma tərčəstsa peremennəj sostavə, vizmu votas šetšə skidka 20 sajtəz ovməsas-kə em mukəd vermьs muzčinajas da 30 sajt, ovməsas-kə mukəd uzavnь vermьs muzčinajas avu.

Sročnəj libə šverxsročnəj sluzba vьvsa radəvəj kadrəvəj da ičət načsostavsa vojennosluzasejjasь tajə lgotabьs šetšə i seki, kor vojennosluzasejbs petas dьrsrokaa otpuskə, zapasə, libə zikəz mezdьsas sluzbaьs 1934 vo janvar 1 lun vərn. (1934 vo vьlə vizmu vot jьls Polozennə 82 st.)

Ovməsas-kə em kьmьnkə vozьn indьləm ka-tegorijasa vojennosluzasejjas, seki lgotabьs šetšə torjən vьd indəm vьlə. Boštam primer. Ovməsas em kьk gərdarmejec. Vizmu votьs ovməsas

льддѣссѣ шо сажт, да мукѣд узавнѣвермѣш му-
зѣинајас ави. Таеѣм слуѣајјас дѣрјѣс љинтѣссѣ вѣд
гѣрдармејѣс вѣлѣ 30 сажтѣн, а став љинтѣдѣс лоас
60 сажт. (1934 во вѣлѣ визму вѣт јѣлѣш Поло-
зеннѣ 82 ст.). Овмѣсас-кѣ емѣс велѣдѣѣм да
сворјас вѣлѣн sulalѣш војеннослузасѣјјас, сижѣ
вѣтѣслѣш љаѣтсѣ мѣнтѣтѣмѣш, мѣјдѣра коумас
монѣнѣ велѣдѣѣм јивѣ сворјас кадколстас лок-
тан лунѣаѣш ѣузѣдѣш ѣтѣ тѣлѣш воѣш. (1934 во
вѣлѣ визму вѣт јѣлѣш полозеннѣ 82 ст.).

„Овмѣсѣ-кѣ рѣрѣнѣ ѣрѣѣаѣтсѣ перемѣннѣј сос-
тавѣн sulalѣш војеннослузасѣјјас, кодјас воѣтѣ-
маѣш аслѣнѣш вѣвјас кујим тѣлѣшшѣ велѣдѣѣм вѣлѣ
медвоѣза воѣш слузитѣгѣн да мукѣд ѣѣвнѣј
сворјас вѣлѣ, тајѣ вѣвјасѣш меѣдѣшсѣнѣш вѣт
мѣнтѣмѣш“. (1934 во вѣлѣ вѣт јѣлѣш Полозеннѣ
84 ст.).

Гѣрдармијаса овмѣсјаслѣш инѣивидуалнѣј вѣт перјѣм запреѣтѣм

NKF-лѣн (Narkomfin), Narkomвојенморлѣн да
Narkomsнавлѣн ѣтѣвја кѣрѣмалѣм 1931 во
7/VI 1268 номер циркуларѣн запреѣтѣма пер-
јѣнѣ РККА кадрѣвѣј да перемѣннѣј составѣн
слузитѣш гѣрдармијаса овмѣсјаслѣш инѣивидуалнѣј
вѣт.

Кытча колә нораşнь vot мьнтёşьясь

Viznu vot kuza stav noraşem'as da şbedçem-jas kolhoznikjasen da jedinoļiçnikjasen şetşə şiktsəvetə, najəjasľ byt kolə pryštəmpyr şetnş şiktsa nalogəvəј komişşijalş vidlaləm vľə.

Şiktsa nalogəvəј komişşijalş suəmsə pozə obzalujtnş rajonnəј nalogəvəј komişşjaə, a rajonnəј nalogəvəј komişşijalş suəmsə—oblastnəј da rajonnəј finansovəј jukədjasə da avtonomnəј respublikasa narkomfinə. (1934 vo vľə viznu vot jľşş Polozenņə 108 st.).

Noraşemjas da şbedçemjas şetəm vľə da najəs vidlaləm vľə şetşəňš taəəm srokjas:

a) doxod voştan istoçnikjassə neļučkia artaləm kuza, doxod da vot neļučkia artaləm kuza, stixijněј bedstvijəjasa lgotajasľş ətar, şbedçemjassə da noraşemjassə kolə şetnş vot mьntёşľş 10 lunja kadkolastьn vot mьntəm juər şetan lunşəňş.

b) şbedçemjassə da noraşemjassə kolə vidlavňš 10 lunşş ne şozьk şetan lunşəňş. (1933 vo vľə viznu vot jľşş Polozenņə 109 st.).

Şbedçemjas da noraşemjas şetəմş oz verimňš suvtədlňš vot perjəmsə. Seeəm sluçajjas dьrjş kor komişşijaьslən suəմş loə mьntёş pəļza vľə,

Jedinəj gosudarstvennəj poslinaeš mezděššənʹ:

a) gərdarmeječjaslən, RKKK kadrən sulaləš načsostavlən da najə šəmjasə slenjaslən pravitelstvennəj učrezdenņəjasə da dolznostnəj mort dinə gizəda sědčəmjas;

b) sijə-zə vojennosluzaseəjjaslən da najə šəmjasə slenjaslən nalogjas da socialnəj straxovaņnə ləšədəm da perjəm kuza, da mьntan srokjas nuzədəm kuza norašəmjas da sědčəmjas;

v) sijə-zə vojennosluzaseəjjasən sudebnəj da administrativnəj učrezdenņəjasən dələjas nuəm vlə šetəm doverennoštjas;

g) sudebnəj dələjas da administrativnəj učrezdenņəjasən dələjas nuəm vlə sijə-zə vojennosluzaseəjjaslən šetəm doverennoštjasəs notarialnəj eskədəm, uzdon voštəm vlə, deneznəj, počtəvəj da pošločnəj korrespondencija pəlučitəm vlə doverennoštjas;

d) vojennosluzaseəjjasən da najə šəmjasə slenjasən mьtčədəm vьpiskajas, kopijajas notarialnəja zašvidetelstvujtəm;

e) sudebnəj učrezdenņəjasən munəš dələjas kuza iskəvəj sědčəmjas;

z) gərdarmeječjaslə da RKKK kadrən sulaləš načsostavlə vəraləm vlə šetəm razresenņəjas.

(Lg. Kod. 79 st. da SSSR Zakon Čukər 12 nomer, 658 st. 1933 vo).

Таыҕ кызи РККА кадрҕн сулабыҕ гәрдарме-
јецјас, наҕсостав да налән ҕемјажасны ме-
дыҕҕаны документјасы, паспортјасы да еске-
данпасјасы гизәдигән (прәписка дьҕји) пропи-
соҕнәј СВО. Ыҕ.

Renta perјәм куза лgotajas

Renta мьнтәмы междыҕҕаны гәрдармејец-
јас да РККА кадрәвәј наҕсостав кийн (дысрока
отпуҕтникјасы әтар), а сиз-зә најә ҕемјажас кийн
вәдигән:

а) олан стрәвјажас улыҕ карса му уҕастокјас,
оз-кә сижә стрәвјажасы зикәз меда (в наем)
ҕетсыны;

в) турн да кәза пуктасјаслән вәдигән кар-
са му уҕастокјас, оз-кә тајә уҕастокјас вьлн
изәдн меда јәзәс да оз-кә сеҕ воҕтн визму
vot.

Тајә лgotajasы сохрәнајтҕәны сижә окладнәј
во ромәзы, код воә вәли лезәмаәҕ дысрока
отпуҕкә ливә запасы вьлнзык казтвльәм војен-
нослузасәјјасы. (Лgot. Kod. 86 st.).

Mestavьvsa nalogjas da svorјas куза лgotajas Стрәвјажы нalogjas мьнтәм куза лgotajas

Гәрдармејецјаслән да РККА кадрҕн сулабыҕ
наҕсоставлән (дысрока отпуҕтникјасы әтар), а

siz-zə najə ʒlenjaslən kerkajasəs mezdəššəņ
nalogs, oləņ-kə seni kus ašņs vojennosluzas-
eəjjasəs da nalən šemjajasņs, oz-kə šetņ tor-
ja komnatajas da kvartirajas pařereikjasl.

Tajə lgotajasəs soxraņajtčəņ sijə okladņej
vo roməzəs, kod voə vьлнзьк казълəm vojen-
nosluzaseəjjasəs petalisņ dьsroka otpuskə, za-
pasə libə zikəz sluzba vьvšəs. (Lgot. Kod. 85 st.).

Transport sredstvojasəs nalog mьntəm kuza lgotajas

Kadrəvej radəvej načsostavsə vojennosluzaeəj-
jas (dьsroka otpuštņikjasəs ətar) da nalən šem-
jajasəs mezdəššəņ transport sredstvojasəs na-
log mьntəməš: a) əti vələš, kus-kə ašņs sijən
aslanəs ovməsьņ vədītčəņ; b) əti velošipedəs
(Lg. Kod. 87 st.).

Skətəs nalog mьntəm kuza lgotajas

Kadrəvej radəvej da načsostavsə vojenno-
sluzaseəjjas (dьsroka otpuštņikjasəs ətar) da na-
lən šemjajasəs karsə olaninjasьņ mezdəššəņ
skətəs nalog mьntəməš: a) əti məkəs (libə mu-
kəd pələs gьrəs əti skətəs), da b) posņi kujim
skətəs. (Lgot. Kod. 88 st.).

1934 vo vblə karjasyn da űiktajasyn ziliənej da jugdədəčan sborjas mьntəm kuza lgotajas

Karsa da űiktsa mestajasyn 1934 vo vblə ziliənej da kulturno-vьtəvej strəitelstvo vblə sborjas mьntəmьs mezdьssəny: a) sročnej libə sverxsročnej sluzbavьvsa kadrəvej radəvej da ičət načsostavsa vojənn-osluzaseəjjasda b) radəvej da načsostavsa vojennosluzaseəjjas, kodjas sulaləny dejsvičelnəj vojennəj sluzba vьly, tərčaštə peremennəj sostavyn libə vnevojskovəj radyn; radəvej da načsostavsa vojennosluzaeəjjas, kodjas sulaləny dьrsrokaa otpuskyn libə zapasyn; sborjas vblə čukərtčigən RKKK-sa radyn sulalьs prizьvnikjas.

Vizmu vot mьntəmьs zikəz mezdьssəny kolhoznikjas ovməsьn-kə em sročnej libə sverxsročnej kadrəvej radəvej da načsostavsa, siz-zə i peremennəj sostavsa vojennosluzaseəjjas. (SSSR sa CIK da SNK-lən 1934 vo janvar 23 lunša suəm 5 st.).

Uzalyš jediəoličnəj ovməsjasly, kəni eməš vojennosluzaseəjjas, űetšəny so kueəm lgotajas:

a) 1933 voьn-kə najə ez mьntəvny vizmu vot, mezdьssəny zikəz sbor mьntəmьs;

b) stav mukəd slučajjas dьrji ovməsšys sbor mьntan summašьz čintьssəny 20 prəcent vblə, a kor ovməsas abu mukəd uzavnevermьšjas—40

prəcənt vьlə. (SSSR-sa CIK da SNK-lən 1934 vo janvar 23 lunša suəm 6 st.).

Овјазатељнəј окладнəј straxovanəə kuza lgotajas

Kolxoznəј da jedinoљiçnəј ovməsjaslь straxovanəə mьntьgən řetřə skidka da sroksə ņuzədan lgotajas.

Kolxoznəј da jedinoљiçnəј ovməsjaslь straxovanəə mьntьgən skidkałs řetřə ovməsas-kə em: a) sroçnəј lивə řverxsroçnəј sluzbavьvsa kadrəvəј radəvəј da içət naçsostavsa vojenno-sluzaseəjjas, 1934 voьn arřa bořtəmjasəs eəe lьddəman; b) içət naçsostavsa vojenno-sluzaseəjjas, kodjasəs dьrsroka otpuskьř vuzədəma řerçařřsa peremennəј sostava.

Skidkajaslьř lьdsasə vьř kolə ləřədnь ovməs-sə da uzavьvvermьř lьdsə artaləm řerři $\frac{1}{3}$ rajsan 90 prəcəntəz mьntəm lьdřьs. (SSSR-sa CIK da SNK-lən 1934 vo ijuљ 17 lunša suəm 31 st.). „Ovməsas-kə eməř velədçəm da svorjas vьlьn sulalьř vojenno-sluzaseçjjas da zapassa vojennoovjazannəјas, sьlьř straxəvəј çařřsə mьntьtəmьs, mьјdьra kovmas mьntьlь vьlədçəm kadkolastas, loktan lunřanьř ņuzədřə əti təlьř vozə. (SSSR-sa CIK da SNK-lən 1934 vo ijuљ 17 lunša suəm 32 st.).

Straxəvəj mьntьšjaslən norašəm da sьədčəm

„Gosudarstvennəj straxovannə kuza šiktsəvetjasən da šiktsa komiššijajasən neļučkia ləšədləməš šetšə norašəməš gizəmən rajonuvsa straxəvəj komiššijaə, a rajonuvsa komiššijalьš da rajonuvsa straxəvəj inspekcijalьš suəmjassə — respublikasa, krajsa da oblastuvsa straxəvəj organjasə — koləm šetšilьš“. (SSSR-sa CIK da SNK-lən 1933 vo ijuļ 17 luņša suəm 39 st.).

Stav šetəm sьədčəmjassə da norašəmjassə вьт kolə vidlavнь da звьлмэднь 10 lunьš ne šorзьк šetan luņšan. (SSSR-sa CIK da SNK-lən 1933 vo ijuļ 17 luņša suəm 40 st.).

VIII GLAVA

ЗОНВИЗАЛУН КУТӘМ КУЗА ЛГОТАЈАС

Krasnəj armija kadrəvəj sostavn sluzitьš vojennosluzasejjas вьдрөлəs medicinskəj otsəgən pəlzujtčəнь RKKА-sa vojennosanitarnəj učrezdenņajasьн. Vojennosluzaseej šemjalən slenjasьš tajə otsəgnas pəlzujtčəнь зонвизалун кутан grazdanskəj učrezdenņəša organjasьн straxujtəm rabočəj šemjasa slenjaskəd zik ətkođa.

Vojennosluzaseejjasь da najə šemjasa slenjasьш зонвизалун кутан grazdanskəj učrezdenņəša organjasən medicinskəj otsəg šetəmas (lekarstvo-

jas şetəm ləddəmən) քրոն: a) vraçəs gortə kor-
ləm, b) poliklinikajasən, bołiçajasən, dispanserja-
sən da mukədlən vəd specialnoşt kuza ambulator-
nəj leçitəm, v) pinvişigjasən, vylpin puktigja-
sən otsəg şetəm, g) bołiçajasən da mukəd zoñ-
vizalun kutan uçrezdenñajasən stacionarnəj
leçitəm, d) akuserskəj da nəvbava vişəmjas
kuza otsəg, e) kagaəs da maməs vizan uçrez-
denñajaslən otsəg, z) socialnəj vişəmjaşkəd ver-
maşəm kuza otsəg da s. v.

Medicinskəj otsəg vələ pravaən pəlzujtçənə
eə peremennəj sostavsə krasnoarmejecjaslən
şemjajasəs pervoj vo sluzitigən kujim tələşsa
svor prəjditigən. (Lgot Kod. 105 st.).

Sroçnəj sluzba vəvsa kadrəvəj radəvəj da
içət naçsostavən sluzitəş vojennosluzaseejjas vi-
şəm kuza sluzba vələş petəm vərən medicin-
skəj otsəgən pəlzujtçənə straxujtəm raboçəjjas-
kəd da najə şemjasa şlenjaskəd ətkod pravajasən,
kətçəz oz burdnəş sijə vişəmşəs, kod vəsna
loi petnə armijaşəs. (Lgot. Kod. 109 st.).

IX GLAVA

VELƏDÇƏM KUZA LGOTAJAS

Vojennosluzaseejjasə da najə şemjasa şlenjasə
obrazovañnə boştəm mogəş şetsənə una pələş

lgotajas velədčan zavedenņəjasə p̄rigən da seni velədçigən.

Krasnəj armija kadrəvəj sostavsə stav vojen- nosluzasəjjas voštšəp̄n ьзд skolajasə, ḡr̄s- jas̄ kursjas da skolajasə da ravfakjasə raboçəj- jaskəd ətkoda. Ravfakjasə p̄rigən Krasnəj ar- mijəp̄n sluzitan kad̄s ətkodavšə fiziçeskəj uz stazkəd.

Tajə lgotanas pozə p̄lzujtçəp̄n voçəzən ar- mijəp̄s petan lunšan. (Lgot. Kod. 113 st.).

Velədčan zavedenņəp̄n oligən vojennosluzas- əjjas mezd̄ššəp̄n velədçəp̄s don m̄ntəp̄s.
(Lgot Kod. 113 st.).

Sroçnəj sluzba v̄vsa kadrəvəj da içət naç- sostav̄p̄n sluzit̄s vojennosluzasəj šemjalən posni çəlad (nešovsennoletņəjjas) voštšəp̄n donvošt- təg çetskəj domjasə, kolonijajasə da mukəd taeəm uçrezdenņəjasə raboçəj çəlad moz-zə.

Sroçnəj sluzba v̄l̄p̄n sulal̄s kadrəvəj da içət naçsostavsə vojennosluzasəj šemjalən mamtəg koļəm t̄r̄ar̄l̄dtəm çəladjas medvozza əçered̄p̄n voštšəp̄n donvoštəg çetskəj domjasə, koloni- jajasə, inťernatjasə da mukəd seəəm uçrezden- ñəjasə. Tazikən-zə tajə uçrezdenņəjasas vošt- šəp̄n sroçnəj sluzba v̄l̄p̄n sulal̄s radəvəj da içət naçsostavsə vojennosluzasəjjaslən (bať-

tæg - mamtæg — krugløj širotæn) koləm posni
çoj-vok, avu-kə ñekod najəs vizьsьs şemja
pias.

(Lgot. Kod. 10 st.).

Vojennosluzasejjaşlən çeladnьs da najə şem-
jalən mukəd tьrarьdtəm şlenjasnьs, kodjas olə-
nь najə izdivenñə vььn, boştsənь trudəvəj
skolajasə, tьxnikumjasə, profťexskolajasə da mu-
kəd seeəm velədçan zavedenñəjasə da snəvzajt-
çənь knigajasən da mukəd poşovijəjasən rabo-
çəj çelad moz-zə.

(Lgot. Kod. 113 st.).

X GLAVA

PEREVOZKAJAS KUZA LGOTAJAS. OBEJ ŠVEDENŅƏJAS

Doprizьvnikjasь, prizьvajtçьşjasь da krasnoar-
mejeciasь otsaləm mogьş gosudarstvo ləşədəma
nalь lgotajas.

Mukəd dьrjibьs tujьs najə ñəti oz mьntьnь,
a kor vara munənь aslanьs seət vьlə, pəzujt-
çənь povodnəj ьzd skidkaən. Voinskəj vele-
tən munьşjassañ oz boştsь torja don skorəş-
tьs skorəj pojezdən munigən.

Tuj vьvti munьsjas belet nэvigэn oz mьn-
tьnь strakэvэj svor, no lьddьsэnь strakujtэmaэn
tujvьlьn loэм nэsчastnэj sluчajjasьs. Pojezd zu-
galigjasьn da sotчigjasьn gosudarstvo sэтэ ma-
terialnэj otsэg nalь da najэ sэмjajaslь.

Tajэ lgotajasьs sэтсьssэnь vojennэj naчalst-
voэn sэтэм vetlэм-munэм vьlэ voinskэj doku-
mentjas sэтi.

Doprizьnikjasэs lgotnэja kьskalэм

Olaninьsэnь-kэ uсevnэj svorьs komьn kilome-
trьs ьlьnzьk doprizьnikjas эtaras i mэdaras
munэм vьlэ verimэnь voштнь lgotnэj belet. Svor
vьvьsэnьs vэr voigэn doprizьniklь beletьs vьlэ
skidka sэтсьssэ seki, vajas-kэ sijэ beletnэj ka-
ssaэ voinskэj perevozoчnэj dokumentсэ kujim
lunьs mьшти ne sьozьk svor estan lunьsэnьs

Voinskэj perevozoчnэj dokumentjasэs эtaras
i mэdaras munэм vьlэ sэтэ vojenkomat, a avu-
kэvojenkomatьs doprizьnik olaninьn—rajispol-
kom lивэ sьlsэvet.

(Lgot. Коd. 120 st. da voinskэj
perevozkajas jьlьs Poloz. dinэ koj-
mэd sodtэdьs 11 st.).

Dejstvitelnaj vojennaj sluzba vblə prizvajtčesjasəs lgotnəja novlədləm

Dejstvitelnaj vojennaj sluzba vblə prizvajtčigən prizvnəj komiššija vblə munnə prizvniklə šetčə škidka, 30 kilometr sajpn-kə sijə komiššijaəs.

Prizvnikəs-kə oz voštñ RĶKA-ə, vər gortas munəm vblə sblə šetčə skidka. Bər munəmbs vblə velet kassaə kolə šetñ voinskəj projezdñaj dokument kujim lunš ñe šoržk prizvnəj komiššijaən reseñə vəčan lunšan.

Prizvnəj komiššijaə munəm vblə voinskəj perevozočñaj dokument šetčə olan mestasa vojenkmatən, rajispolkomən libə šelsəvetən. Bər voəm vblə perevozočñaj dokumentjas šetčəñ prizvnəj komiššijaən.

(Lgot. Kod. 121 st. da voinskəj perevozkajas jblš Poloz. dinə 3 sodtədbš 12—15 st.).

Terčaštə peremənikjasəs lgotnəja novlədləm

Terčaštə peremənikjas pəljuzjtčəñ besplatnəj projezdən svor vblə munigən da svorvvsan loktigən, olaninšanbs-kə svorbs 30 kilometr sajpn.

Peremennik-kə munis as olan mestas̄s da svor çukəstçig kezlas loi məd mestaɲn, seki sija vermə bošt̄n̄ projezdnej voinskəj dokumentjassə vojenkomat̄s, rajispolkom̄s libə šelsəvet̄s svor v̄lə koran pəvestka m̄tçəmən.

Kavalerijskəj çast̄sa peremennik-kə dolzen mun̄n̄ svor v̄lə asvələn, seki s̄b̄ da sija v̄ləs̄b̄ šetçə besplatnej projezd, svor̄s-kə mune 100 kilometr sajn̄. Svor̄s v̄lə munigən dokumentjas̄s šetçənb̄ vojenkomatən, a vər loktəm v̄las — t̄rçastən. (Voinskəj perevozka-jas j̄b̄s̄ Poloz. dinə sodtədb̄s 18 da 19 da 49 st. st.).

Sverxsroçnej sluzba v̄lə koligən vojenno-sluzasejjas̄s šemjajassə da embursə lgotnəja k̄ska-ləm

Gərdarmejec libə içətnaçsostavsə vojenno-sluzasej-kə kolədcənb̄ sverxsroçnej sluzba v̄lə, najə vermənb̄ donšettəg as dinas vuzəd̄n̄ šemjasə da embursə.

Emburn̄s nušə içət skorostən. Asl̄s v̄lə pozə bošt̄n̄ 650 kilogramm, a šemjasa mukəd slenjas̄s v̄lə 200 kilogrammən, səmb̄n̄ med stav gruz̄s ez vev 1000 kilogramm̄s unz̄k. Voinskəj perevozoçnej dokumentjassə šetə sluzitan mestasa vojskəvəj çast̄s.

(Lgot. Kod. 127, 134 st.).

Vojennosluzaseəj kuligən lībə çorьda vişigən şem-
jasə da embursə sьlьş lgotnəja kьskaləm

Vojennosluzaseəj çorьda vişigən sьdinə ver-
mə loknь da bər munnь tuj vьlə skidka voş-
təmən şemjaьslən əti şlen. Tajə lgotəьş vişig
çəzьş şetşə ətçьd.

Vojennosluzaseəj kuligən sijə şemjalən əti
şlen vermə munnь kuvşan mestaas da sьşan
bər lgotnəj projezdən. Taьş kьnzі kulьşlən şem-
jaьş vermə NKVM eət vьlə munnь aslьş bər-
jəm olan mestaə da donmьntьtəg-zə punь em-
bur 1000 kilogramməz.

Kuvşəm kuza kazьləm perevozkajasьş lezşəнь
səмьн kujim təlьş çəzən vojennosluzaseəj kulan
luşan.

Voinskəj perevozoçnəj dokumentjasəs şemja-
jas vermasnь voştнь vojenkomatьş, lībə sijə
çaştşьş, kəni sluzitə vojenosluzaseəjьş (kuvtə-
zьş sluzitis). (Lgot. Kod. 131, 136—138 st. st.
da voinskəj perevozkajas jьlьş Poloz. dinə 3
sodtəдьн 45 da 46 st. st.).

XI GLAVA

POSTƏVƏJ LGOTAJAS

Sroçnəj sluzba vьvsa kadrəvəj radəvəj da
içət naçsostavьн sluzitьş vojennosluzaseəjjas ver-

мәнь ыстәнь 20 граммәз шәкта прәстәй пісмә-
jas da otrыtkajas don мьнтытәг.

Tajә пісмәjassә kolә сәмьн шәтнь поста вьлә
vojskөvәj çаштjaslәn.

Tajә lgotanas pәlzujtсьнь роzә тәльш çәzәn
kujimьш.

(Lgot. Kod. 115 st.).

Таьш кьнзи сročнәй sluzba вьльп pervoj vo
sluzitigәn kadrөvәj radөvәj sostavsа vojenno-
sluzaseәjjas nәsta vermәнь ыстәнь aslas paškәm
тыра әти besplatнәй posылka. Posылkalәn oz kov
лонь 20 kilogramмьш шәкьдзькәп. (Narkom-
шvaz 1932 vo 23/V CG/159 nomer cirkuлар).

Kadrөvәj radөvәj da içәtnaçsostavsа vojen-
nosluzaseәjjasль rәdңajasьs da tәdsajasьs ver-
mәнь мьjta kolә ыstavнь besplatнә 20 gr. шәк-
тәз пісмәjas.

(Lgot. Kod. 116 st.).

Gәrdarmejeclь шәmjaşaңьs, rәdңaşaңьs libә
tәdsajassьs ыстәm besplatнәй пісмәьs med voas
ыстан mortьsль, kolә пісмәьs вьлә adresas pas-
jьнь: „krasnoarmejeclь (krasnofloҗeclь).. ñim,
viç, ov.“

**РККА-ә воѡтәмјаслыѡ ѡемјаясныѡ гоѡударѡтвоән
овесеѡивајтәм**

Гәрәд армия кадравәј составын војеннәј слузба вьлә воѡтәмь красноармејечәс поводнәј дьр кезлә торјәдә гортса овмәсшьс. Гәрәд армејец семјалыѡ polozenнәсә кокнәдә ммогьс Равоѡе-Креѡтанскәј Правитељствоән ләѡәдәма најәс овесеѡивајтәм могоьс торја пәрәдок.

Тажә овесеѡивајтан пәрәдоксә ләѡәдәма RSFSR VCIK да SNK 1931 во 30/IX лунша постановленнәән (RSFSR-лән U. C. 1931 во, 11 номер, 445 ст.).

**РККА-ә воѡтәмјаслән ѡемјаяс, кодјаслән ем го-
сударѡтвеннә овесеѡивајтәм вьлә право**

РККА кадр сроѡнәј слузба вьльн да тәрѡаѡта са составын сулалыѡ радәвәј да иѡәт наѡсостава са војеннослузасәәј ѡемјалән узавнь вермьтәм шленјасьс вермәнь воѡтнь гоѡударѡтвеннәј овесеѡеңнә секи:

а) кор Гәрәд армияә воѡтәма ѡемјалыѡ әтка узавнь вермьш шлен, коди призьвәзьс асла узән вердлис әти либә унзьк узавньвермьтәм шленјасәс;

в) кор Гәрәд армияә воѡтәм мортыѡ кьнзи ем нәста әти узавньвермьш ѡемјаса шлен, кор призьвәзьс најә кькән вердлиснь кујимәс либә унзьк узавнь вермьтәм шленјасәс.

Gərd armijəə boštəmjas şemjajaskəd ətvəş-tavşəñ Gərd armijəə asvələş munəşjaslən, a siz-zə radəvəj da içətnaşostav vojennəj skolasa kursantjaslən şemjajasş.

Şemjaən suşəñ ətləñ olş da ətvəv ovməş nuədəşjas libə ətlasa sredstvojas vələ olş una pələş rədstvəñnikjas.

Vojennosluzasəj şemjañ-kə prizvətçan kadə gosudarstvoşan ovespeçitəm vələ ez vəv pravaş, a sluzba vələs oligən gortas loinş vezlaşəmjas — vėrinş izavnş verməşjas, loinş vəl izavnşvermətəm şlenjas, seki şemjaş kutas pəljajtçəñ gosudarstvoəñ ovespeçivajtəm pravaəñ.

Suam: prizv vəğñ kolinş gətər, kaga da izavnşverməş vať. Tacəm şemjalən gosudarstvoəñ ovespeçivajtəm vələ pravaş avu. Vaťş-kə kulə, kolş izavnşvermətəmjasş (gətərş da kagaş) verməñ boštñ gosudarstvennəj ovespeçəñə.

Kodi İddəşşə izavnş vermətəmən

Şemjañ izavnş vermətəm şlenjasən, kodjas-İ -šetçə gosudarstvennəj ovespeçəñə, loəñ:

- a) 18 arəşş tomzəkjas;
- b) 55 arəşş pəğşzək muzçinajas;
- v) 50 arəşş pəğşzək pəvbaşajas;
- g) medvozza kujim gruppasa invalidjas;
- d) nəvaşş pəvbaşajas çələdaştəz vərja kək tələş-

nas; c) vojenno-sluzasejlæn kækjamъs aræslъs iæt-
zъk çelad libæ çoj-vok værša vizædъs nъvba vajas.

Kodlæn uzavnъ vermtæmjās piš em pravo gos- ovespeçennæ vylæ

Vojenno-sluzasej šemjalæn uzavnъvermtæm slenjas piš gosovespeçennæ vylæ pravaæn pæ-
zujtcænlъ oz stavъs, a sæmъn taæmjās: a) giz-
šæmæn libæ faktičeskæj gætrašæm pomъs loæm,
libæ vьttæm vylæ voštæm çelad; b) çojjas da
vokjas; c) mamъs da vaťs, libæ najæs vezъs
mortjas (faktičeskæj vьttъšjasъs), gæťrъs, sulalæ
kæt sijæ faktičeskæj libæ gizšæm brakъn ætkod.
Suam: šemjæs uzavnъvermtæm 4 mortъs (vo-
jenno-sluzasejšъs ætar)—vojenno-sluzasejlæn va-
ťs, gæťrъs, kagaъs da tætkæbъs; otsæg šetçbššæ
vaťslъ, gæťrъslъ da kagaъslъ; tætkæbъs posovijæ
oz šetçbъ.

Kuæam srok kezlæ šetçæ gosudarstvænnæj ovespe- çennæ

Gærd armijæ voštæm, libæ asvælaъs pъrъs
šemjalæn slenjasъs posovijæ voštænъ prizъv lun-
šaňs, sluzba vьlъs dъrsroka otpuskæ tajæ vojen-
no-sluzasejjas petæm værnъ kъk tælъs tьrtæz.

RKKA tærçaštъn peremennæj sostavsa vojen-

nosluzaseej ņemjalən slenjasys posovijə voštəny səmyŋ sluzba pervojja voə velədčan kadə — kujim təlyš čəz.

Tajə-zə srokjas kezlə gosovespečenŋə vylə pravo kutšjas verməny indyššyŋy (šujny) so-vez, narkomzdrav da narkompros organjas učrezdenŋajasə.

Gosudarstvennəj ovespečenŋələn ņikasjas

Šəməŋ posovijəjas

Gosudarstvennəj ovespečenŋə vylə pravo kutšjas byd təlyš voštəny sojuznəj respublika praviŋelstvojasən ləšədəm normajasən ņəma posovijə (torja norma viznu ovməs vədityšjasly da vizmutəmyšly). Rajispolkomjas da karsa səvetjas verməny tajə normajassə sodtyŋ mes-tavyusa vjudzet seət vylə.

1933 vo vylə RSFSR kuza armijə voštəm ņemjajasy ləšədəma taeəm posovijə normajas:

a) viznu ovməstəmyšly:

Əti izavlyer- mytəm dərji	Кык изав- лыермы- тəm dərji	Kujim livə inzык изав- лыермытəm- jas dərji
12 sajt	17 sajt	23 sajt

b) viznu ovməs vədityšjasly

9 sajt	13 sajt	18 sajt
--------	---------	---------

Şemjapn-kə em əti uzavnyvermyş slen, tajə
posovijəys seki setçə zymndaən.

Sovez, zoŋvizalun kutan da velədçan
organjas uçrezdenņajasə (meştitəm).

Posovijə şetəm pydđi, ovespeçenŋə vylə pra-
vo kutəş mortjasəs, pozə indəny sovez, zoŋvi-
zalunkutan da vojtyrəs velədan uçrezdenņajasə
sijə-zə srokjas kezlə, kod kezlə şetçəny poso-
vijəjas, mədnogən-kə sroçnəj vojennəj sluzba
nuədan kad kezlə, libə terçaştəsa peremennəj
sostavyŋn pervoj vo sluzitigən kujim təlyşsa
velədçan kad kez'ə.

Posovijə voştny ili ryŋny kytçəkə tajə kaz-
tyləm uçrezdenņajasə, vərjə ačys ovespeçenŋə
voştlyşys.

Sovez usrezdenņajasə — invalid kerkajasə, kyz
pravilə, voştçəny 16 arəşys ыздыкk pervojja
kyk gruppasa invalidjas, kodjas zdorovjə şerçyş
oz nuzdajtyçny torja şikas leçitçan uçrezdenņə-
jasyŋ leçitçənyş, da kodjas vərşə oz kov dug-
dlytəm uxor.

Zoŋvizalun kutan uçrezdenņajasə indyşçəny
zoŋvizalun kuza leçitçny nuzdajtyçşyas tavylə
ləşədəm specialnəj leçitçan uçrezdenņəjasyŋ
da kod vərşə kolə dugdlytəg uxor — dugdly-
təg vişşşyasly (xronikjasly), dojmşşyasly kerkajas,

первної јазлы спеціалнай учреденняјас да сиз возэ.

Войтырэс велэдан учреденняјасэн, кытэ индысшэнь овеспеценэ улэ шурэс чэлад, гэгэрвошэнь чэлад керкајас (детскэј домјас) да везэртэмзк чэладль Наркомпрослэн спеціалнай лэсэдэм учреденняјас.

Sodtəd otsəgјas

RSFSR-sа VCIK да SNK 1931 vo 10/XII lunša poštанovлеңнээн суэма шетнь sodtəd po-sobijajas sobez organјassан gosudarstvennoj овеспеценэ vizmu ovməsjas norma шerti воштысјасль: а) вьлчuzэм kaga вэрша uxod вьлэ, в) kagaəs verdэм вьлэ да с) kulэмəs зевэм вьлэ.

RSFSR-sа VCIK да SNK-lэн 19/XII post. Вьлчuzэм kaga вэрша uxod вьлэ да kulэмəs зевэм вьлэ шетчэ атырја otsəg, kagaəs verdэм вьлэ əkməs тэлыс чэз kaga цuzан lunшаньс.

RSFSR куза лэсэдэмаəs sodtəd otsəgјas та гыршаəs: вьлцuzан kaga вэрша uxod вьлэ да 10 arəсьс ьздзкьк шемјаса kulэм шленəs зевэм вьлэ — 35 saјтэн; 10 arəсьс ичэтзкьк шемјаса шленəs зевэм вьлэ 17,5 saјт, а kagaəs verdэм вьлэ otsəg — 8 saјт да 75 ur вьд тэлысэ.

Таыш атар торја sluçajјasə — lok маґериалнай

polozenņā, šemjasa slenlān višmām, vlvti una uzavņvermētāmjās da m. t. dārji, mestavņvsa sēvetjās da ispolkomjās, a siz-zē „vojna rombš loām invalidjāsļ — višsš, raņit-čām demobilizovannēj gārdarmejecjāsļ, RKKA-ē voštāmjās piš kulbšjās šemjajāsļ otsašsš obee-stvo („Обром“) mestavņvsa jukānjajāsšs šetālān mestnēj vjudzetš libē Обром sredst-vojasšs gosudarstvennēj ovespečēnņē otsāgjas dinē ātrjā šāma otsāgjas libē sodtād šāma otsāgjas.

Таыš kņzi обромjās līnija kuza RKKA-ē voštām šemjasa nuzdajtčsš slenjasļ šetčē sod-tāda otsāg: jašlijās, detploseadkajas voštām da seni čelādās vizām, šemjalbš slenjassē uz vлē, kursjās vлē da skolajasē indām, inventar zоņ-tām, mujās gārām, urozaj idralām, konsultaci-jajās šetām da mukād tor.

Госовеспеčēнņē naznačitan pēradok

Росовијā naznačajtčsšsšā socialņēj ovespečēnņē mestavņvsa organjasēn (rajsobezjasēn) torja sьādčāmjās vitčsštāg — prizvņēj komiššija ma-terialjās šērti.

РККА-ē prizvajtčigān-kē loānъ vezšāmjās, kodjās šētānъ gosudarstvennēj ovespečēnņē v-лē pravo (čīnānъ uzavņvermēšjās libē sodānъ

изавнь верьтэмјас), гәрдармејес шемјаль колә шет ь шьэдчәм посовијә шетәм јьльš мөстävьвса собез органә (рајсөбезә) колана документјас шемја полозәнә invalidношт јьльš пунктәмән.

Soдтәм посовијәјас (вьчүзәм кaгa вәршa дәзәр вьлә, кульшәс зевәм вьлә да кaгaәс вердәм вьлә) сročнәј слүзвa нуьš радәвәј да ичәт-начсоставса красноармејес шемјажасль назначәјт-чәнь сәмьн најә шьэдчәмјас шәрти, кодјасәс шәтшәнь мөстävьвса собез органјасә (рајсөбез).

Тажә шьэдчәмјас вердә колә пунктьнь чүзәм јьльš, ливә куләм јьльš ескәданпасјас.

Государственнәј овөсөчәңнә вьлә прävәьš лиситәм

Государственнәј овөсөчәңнә вьлә ави прävәньš да лисәјтчәнь сььš: а) вәрјьшән прävәьš лиситәм, судән ливә администрәтивнәјa ьстәм да вәтләм, да вәләьš лиситәмјасәс, straza ульн визаниньн визан војеннослүзасәәј шемјалән шленјас; в) РККА-ьš дөзертирүјтш војеннослүзасәәјлән шемјажасьš; в) војеннослүзасәәјасльš шемјажасьš, кодјасәс ислүчитәма воинскәј чәчт спи-сокјасьš straza улә суд куза ливә судьš да шлөд-

stvijəbš pšsjaməbš kutəm-vizəm mogəbš pukšədəm
vəsna.

Vojennosluzaseəj-kə vəli isklučitəma vojskə-
vəj čast, spisokəbš da vərpnəzək-kə sʲjəbš deləbš
vəli dugədəma, libə vojennosluzaseəjbs sudən
vəli opravdajtəma, seki sʲlən šemjəbš vər pəlu-
čajtə gosudarstvennəj ovespečenə vʲlə pravo
vʲdtəlbšša otsəg dugədəm lunšaŋbs.

Инд. № 5337.

JURINDALĪŠ

	Listā.
VOZKĀV	3
I glava. Vojennāj sluzba nuodām jūlš. Obeāj švedennājas .	6
II „ Lgotajas ņetan pēradok da norāšan pēradok obeāj švedennājas	7
III „ Uz kuza da socialnēj straxovannē kuza lgotajas .	10
IV „ Vojennāj sluzba vblē prizē vajtēigāu da sijēs prējdi- tigēn torja gruppajās l uz kuza lgotajas	23
V „ Šiktsa ovmēs kuzā lgotajas	28
VI „ Zilienēj lgotajas	32
VII „ Votas da sborjas kuza lgotajas	34
VIII „ Sonvizālun kūtēm kuza lgotajas	44
IX „ Velēdčēm kuza lgotajas	45
X „ Perevozkajas kuza lgotajas. Obeāj švedennājas . .	47
XI „ Postāvej lgotajas	51

GOSUDARSTVENNƏJ IZDAŤELSTVOJASLƏN
NIGAVUZALAN ӨBJEDINENNƏ
GOSUDARSTVENNƏJ IZDAŤELSTVO
„SOVETSKOJE ZAKONODATELSTVO“

VOLODARSKIJ P. Nacpolitika da sud. Sov. Zak.
48 listbok, donys 18 ur.

Brosurabs tadmədə ləddesəş-nacionaləs nacionalnəj politika poduvpanasnas da proletarskəj sud mogjasnas.

Revolucionnəj zakonnošt vñjərmədəm vəsna.
20 listbok, donys 20 ur. 1933 v.

Stav krajevəi, oblastnəj partija komitetjas bərdə, nacionalnəj respublikajas CK bərdə da stav rajonnəj partijnəj komitetjas bərdə səədcəm. CIK-lən, Narodnəj Kommisariatjas Sovetjaslən postanovlənə.

RSFSR-lən konstitucija.
36 listbok, donys 10 ur. 1933 v.

RSFSR gosudarstvennəj teças jyləs poduvja zakon (VCIK ləşədəm jyləs, səvetskəj vlašt teçəm jyləs, avtonomnəj respublikajas da oblastjas jyləs, mestavvəsa vlašt jyləs, səvetə vərjəşəm jyləs, da muk.).

KORƏ NIGAJASSƏ KOGIZ stav magazinjəşəş, otdelennejəşəş da nacsektorjəş: Moskva, Kuzneckij most, 16.

GOSUDARSTVENNŌJ IZDAŤELSTVOJASLŌN
ŊIGAVUZALAN ŌBJEDĪNENNŌ

GOSUDARSTVENNŌJ ANŤIRELIGIOZNŌJ
ŊIGALEZANIN

AMOSOV N. Socializm vəsna tės da reġigija. GAIZ.

56 listbok, donės 45 ur.

SBLŌN-ZŌ. Enovtam kodjura prazdnikjas. GAIZ.

16 listbok, donės 10 ur.

LOGINOV A. Xristos jėls mojd. GAIZ.

56 listbok, donės 40 ur.

PBŠŤIN I. Bezboznik — socializm strėitės. GAIZ.

48 listbok, donės 40 ur.

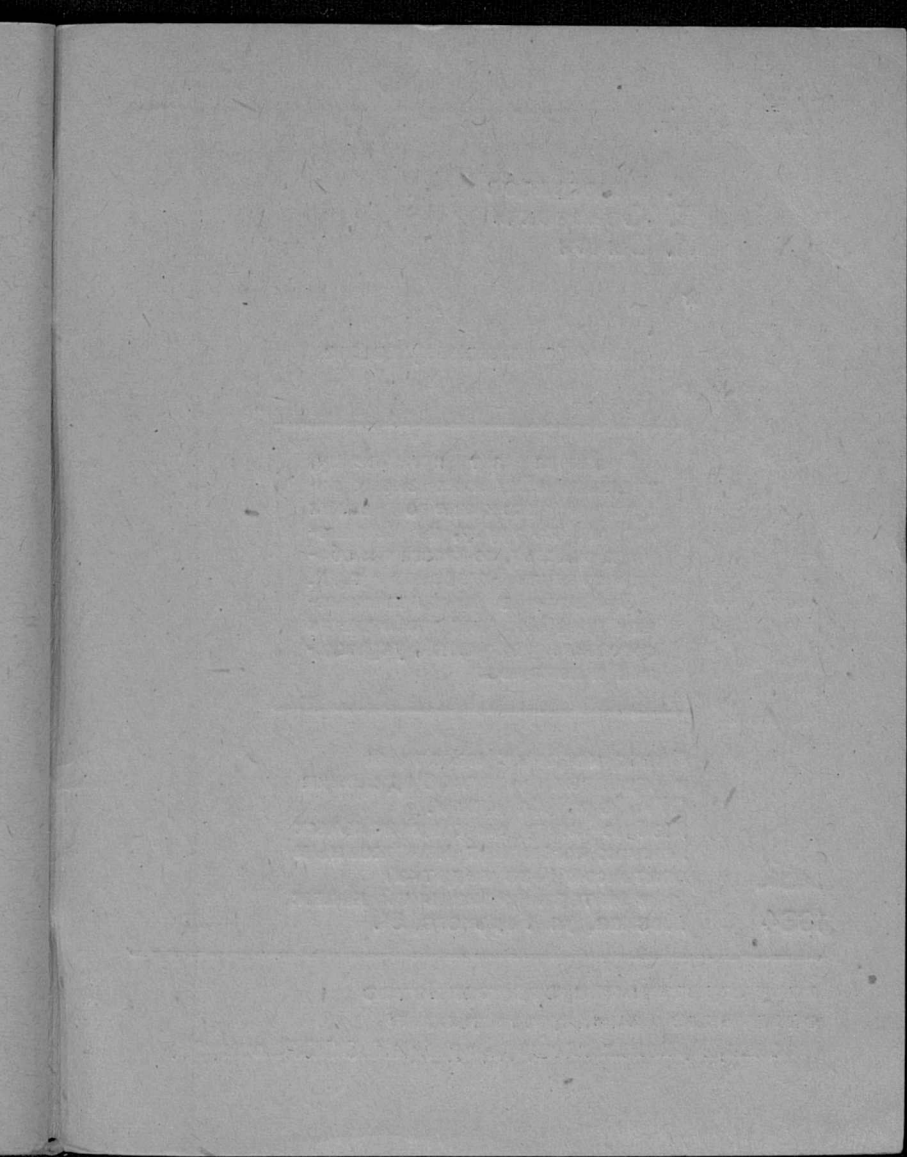
TARARAEV A. Pop provokator. GAIZ.

40 listbok, donės 40 ur.

SMIDT A. Kės mort loi mortən. GAIZ.

64 listbok, donės 50 ur.

KORŌ ŊIGAJAS KOGIZ stav magazinjasės,
otdeleņņejasės da nacėektorės:
Moskva, Kuzneckij most, 16.

Допълнение 15 стр.
Цена 15 коп.

Коми-3

1-338

М 1856

Н. Виноградов
Е. Юрковский
П. Сычов

★

На коми (зырянском) языке

★

**ЛЬГОТЫ
КРАСНОАРМЕЙЦАМ
И ИХ СЕМЬЯМ**

Брошюра дает призывнику, красноармейцу и их семьям популярное изложение о разных льготах (по труду, по сельскому хозяйству, по налогам и сборам, по здравоохранению и т. д.).

Брошюра является практическим пособием для работников советов, предприятий, учреждений и колхозов.

Склад издания: магазины и отделения Книгообъединения ОГИЗа и Коопкниги.

Любую книгу на национальных языках высылает наложенным платежом (без задатка)

Дом Интернациональной книги:
Москва, ул. Горького, 54.

1934

**государственное издательство
советское законодательство**

Москва, Красная площадь, зд. ЦИК СССР, пом. 28.